Partitur/*Score*

SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

HINRICH PHILIP JOHNSEN

1717-1779

Sonates a deux violons et basso

NorJ A8/1-3

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska Akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska Akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska Akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska Akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2211-2213/Edition no 2211-2213
2021
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
979-0-66166-712-4, 979-0-66166-713-1, 979-0-66166-714-8

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Sonata 1

1

Hinrich Philip Johnsen
(1717–1779)

Andante Moderato

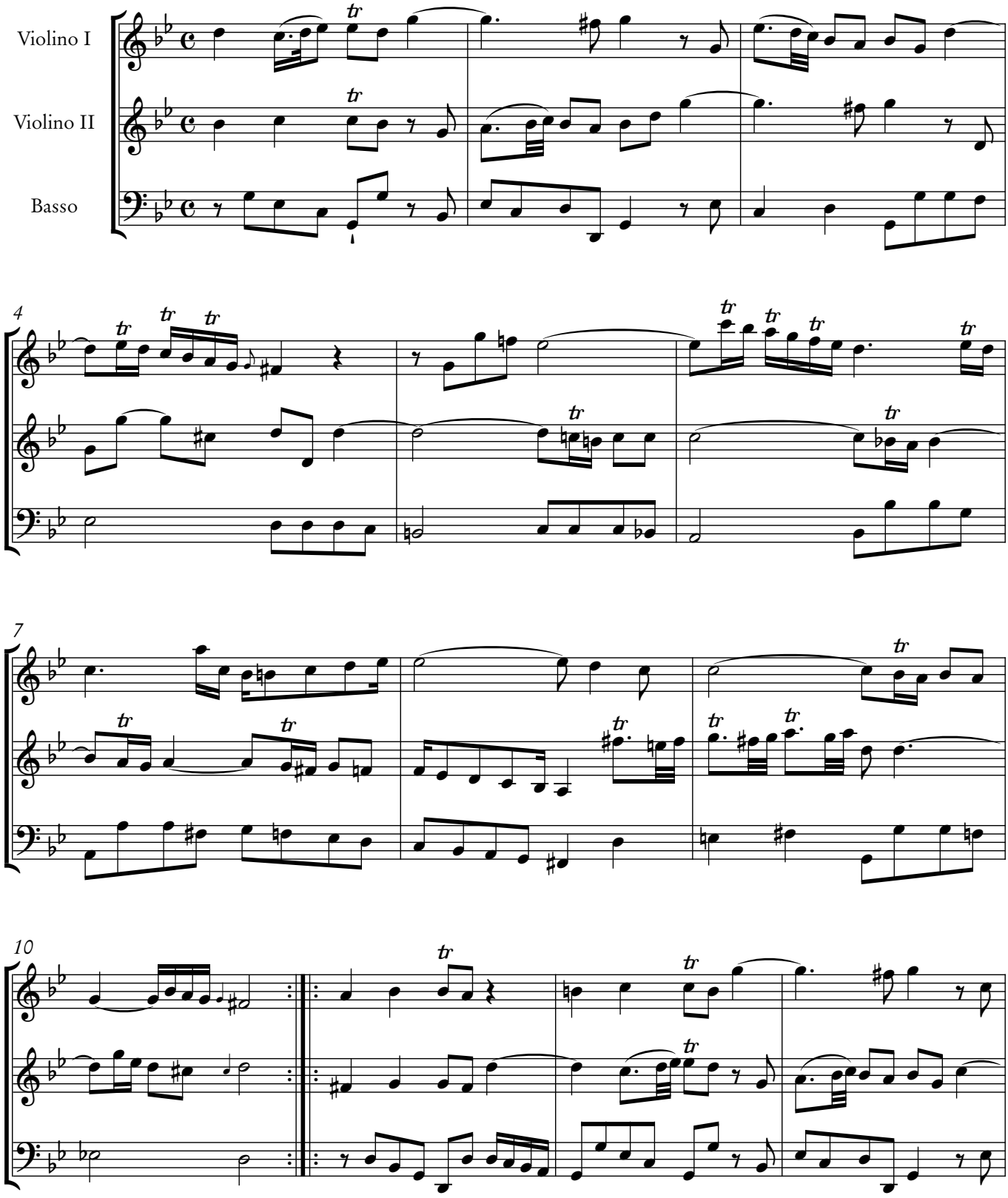

Kritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2021. Public domain. www.levandemusikarv.se

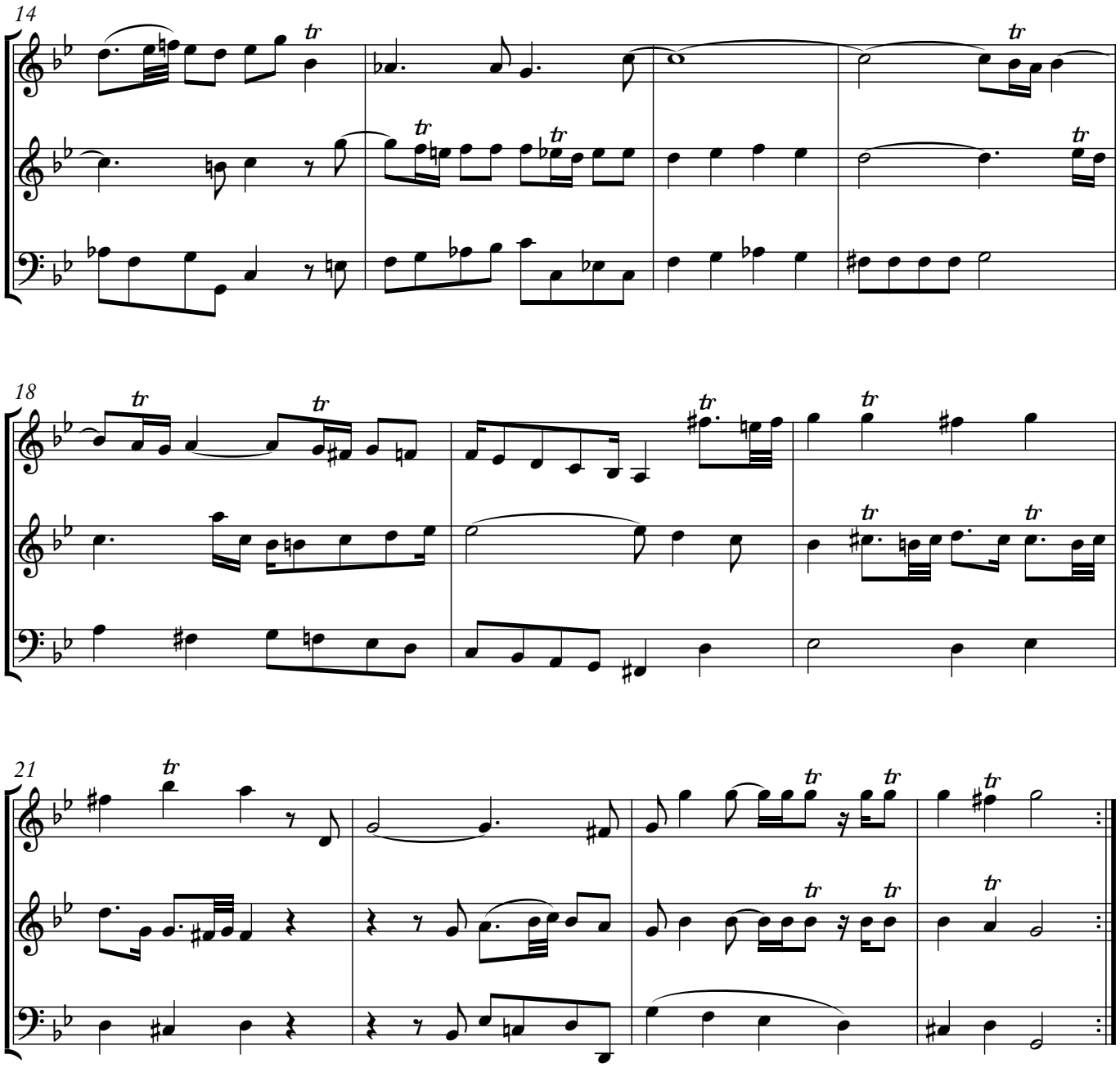

2

Allegro

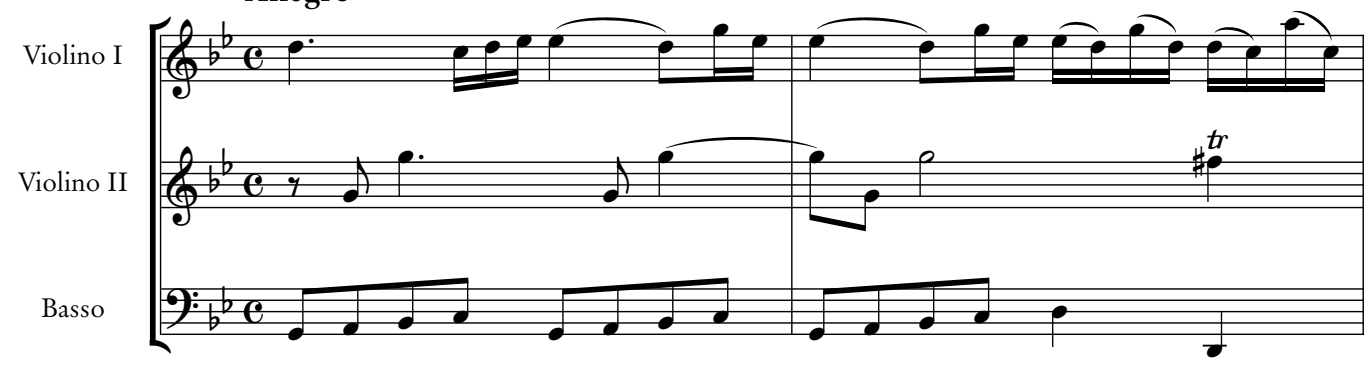

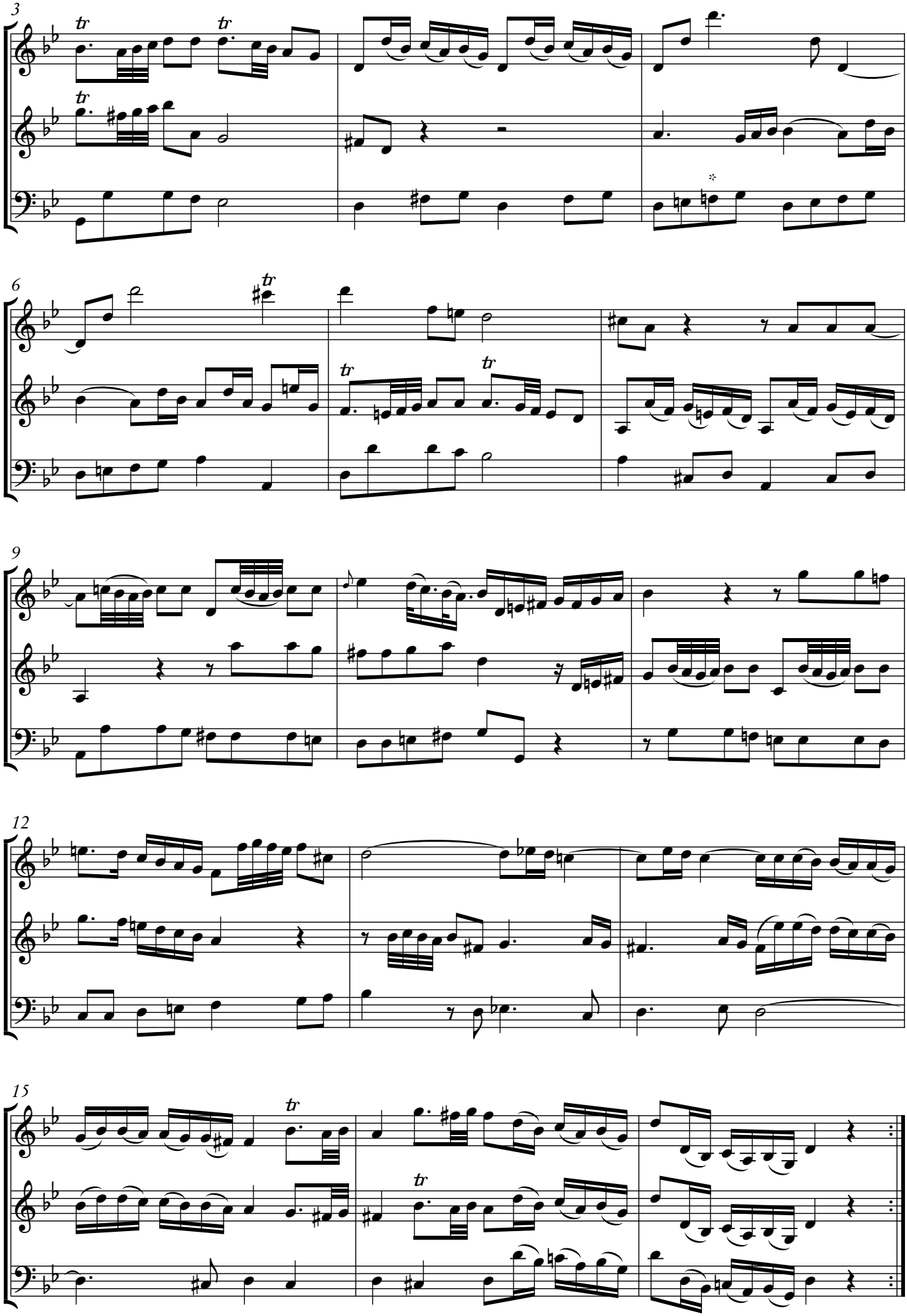

* Se kommentar / See commentary

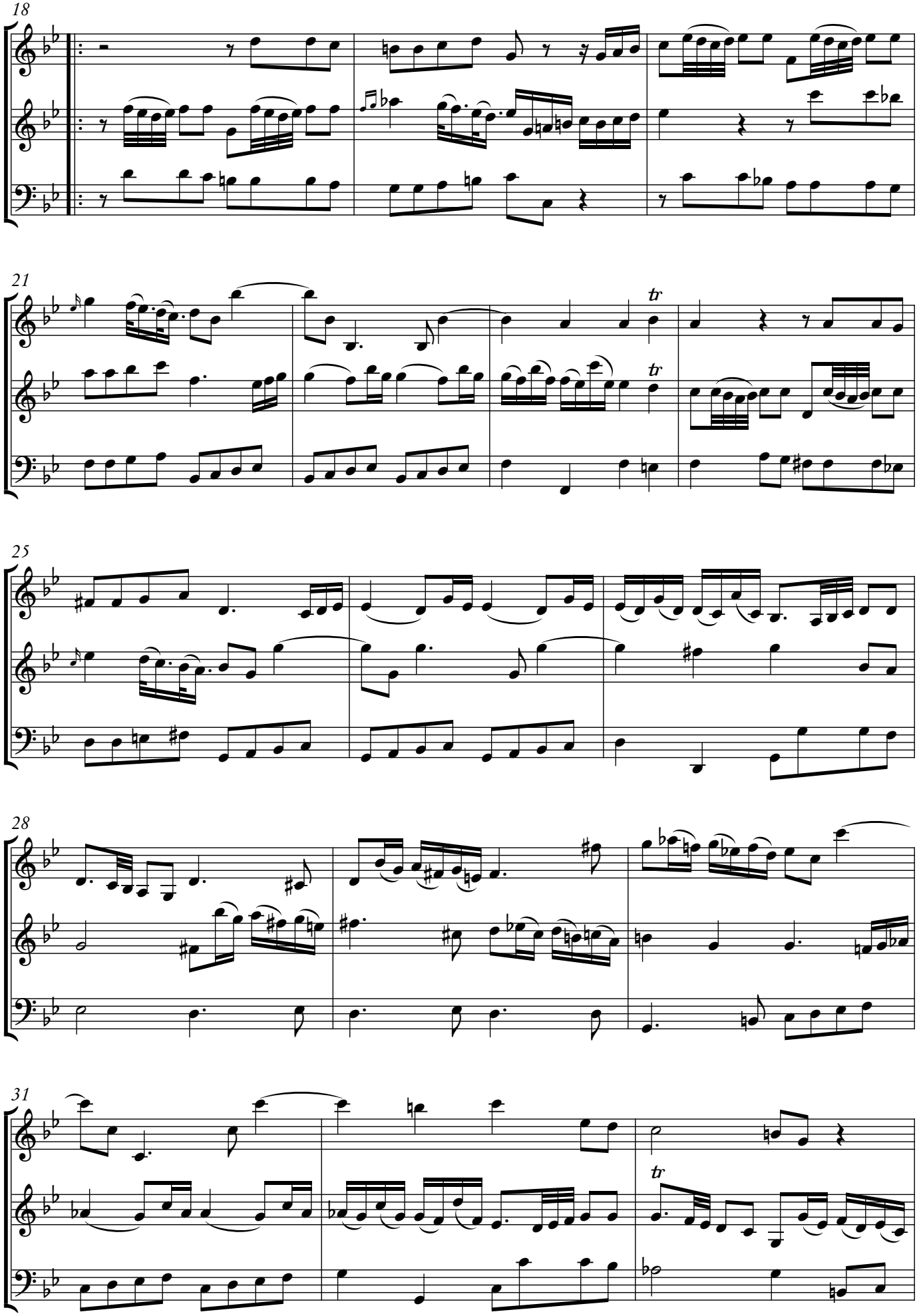
18
21
25
28
31

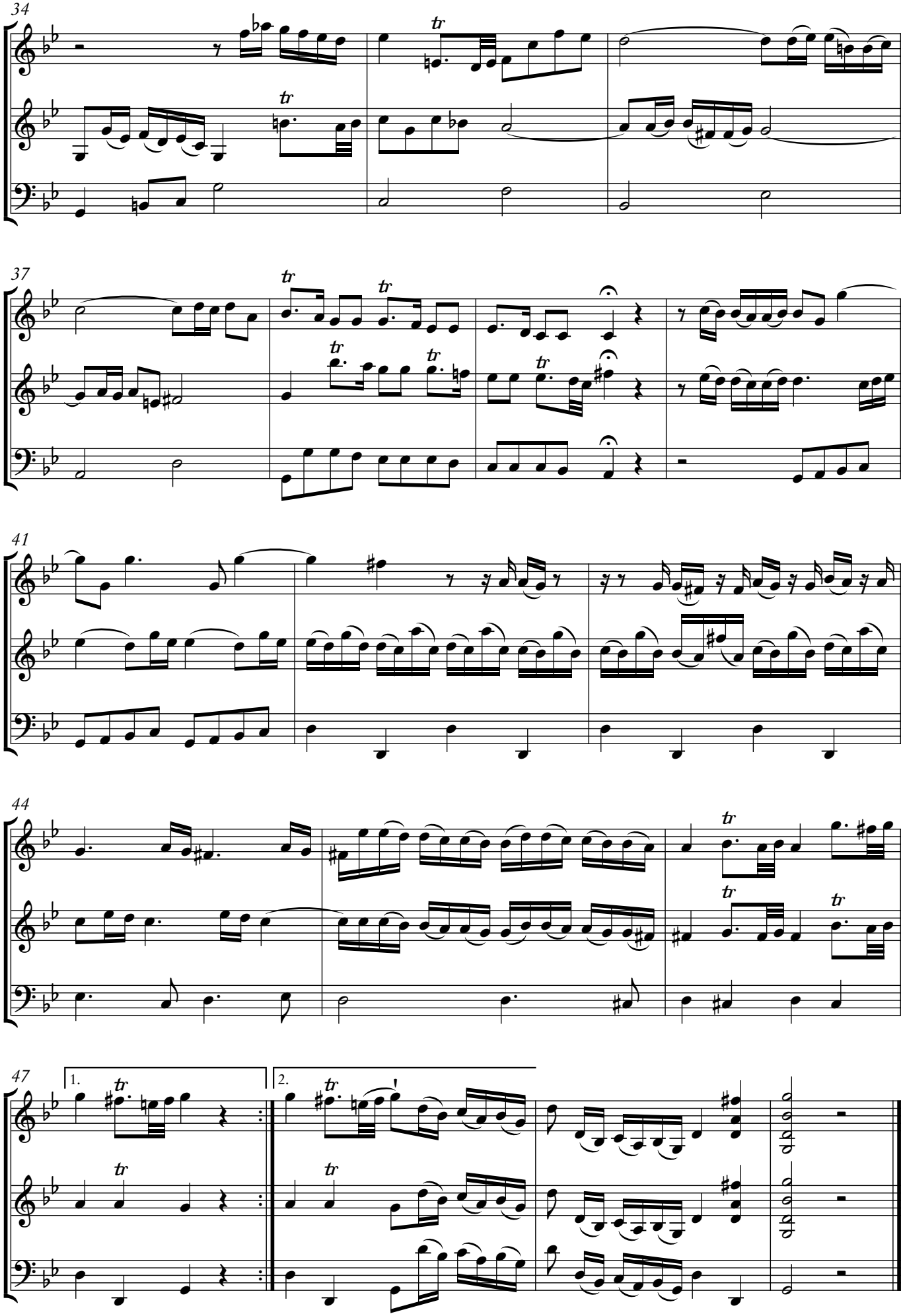
34
37
41
44
47
1.
2.

3

Minuetto

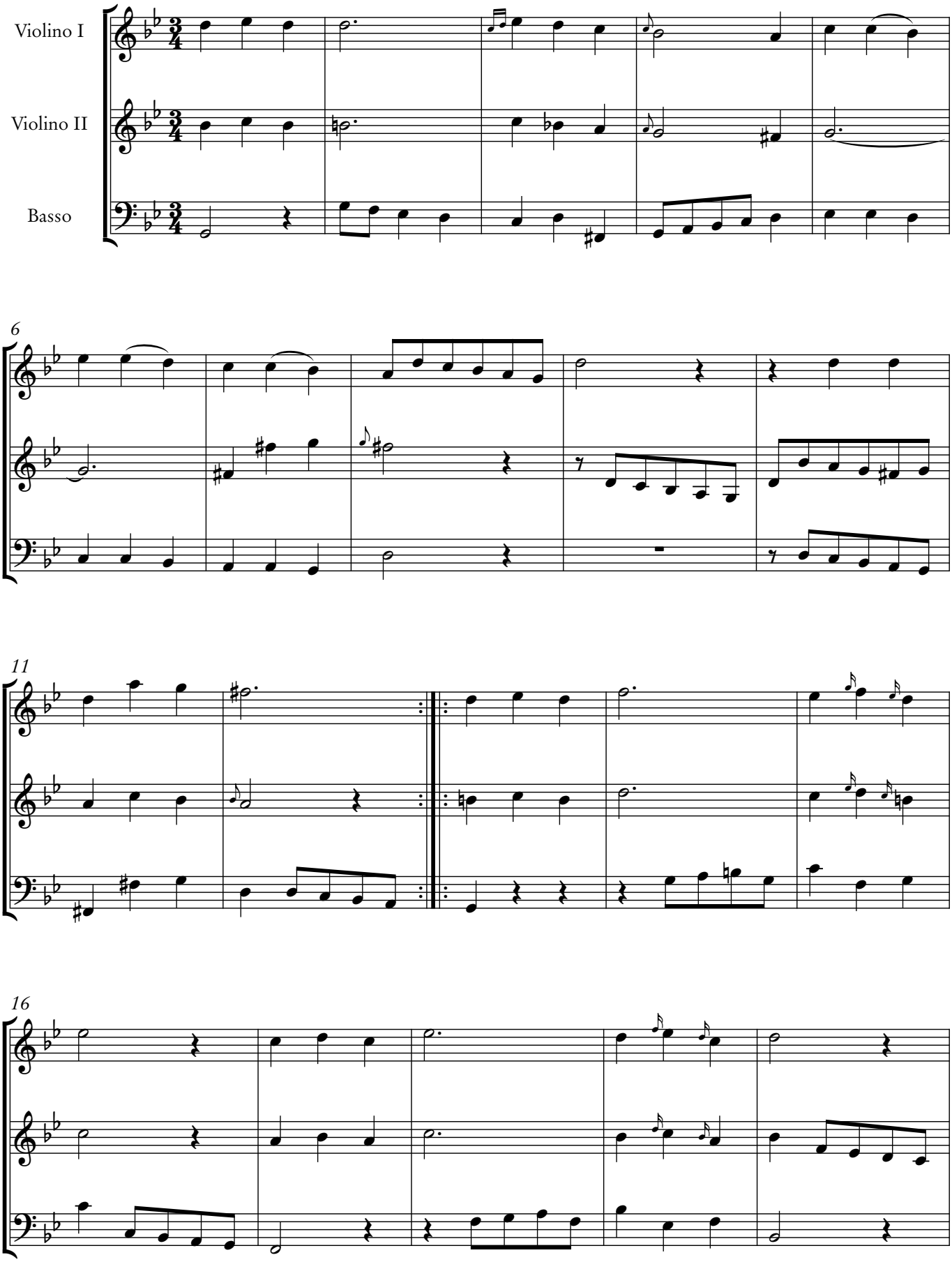

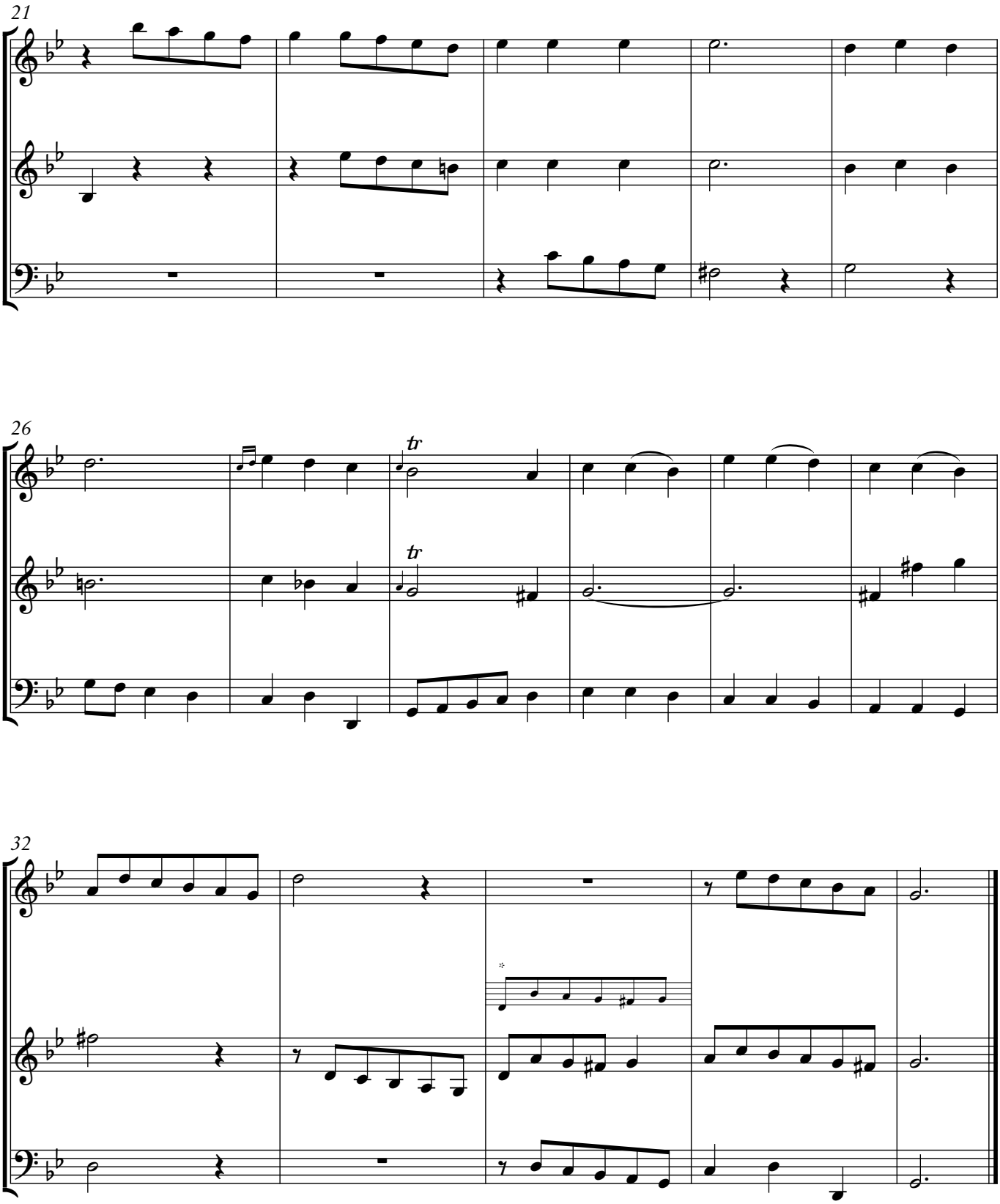

* Se kommentar / See commentary

Sonata 2

1

Hinrich Philip Johnsen
(1717–1779)

Adagio con Spirito

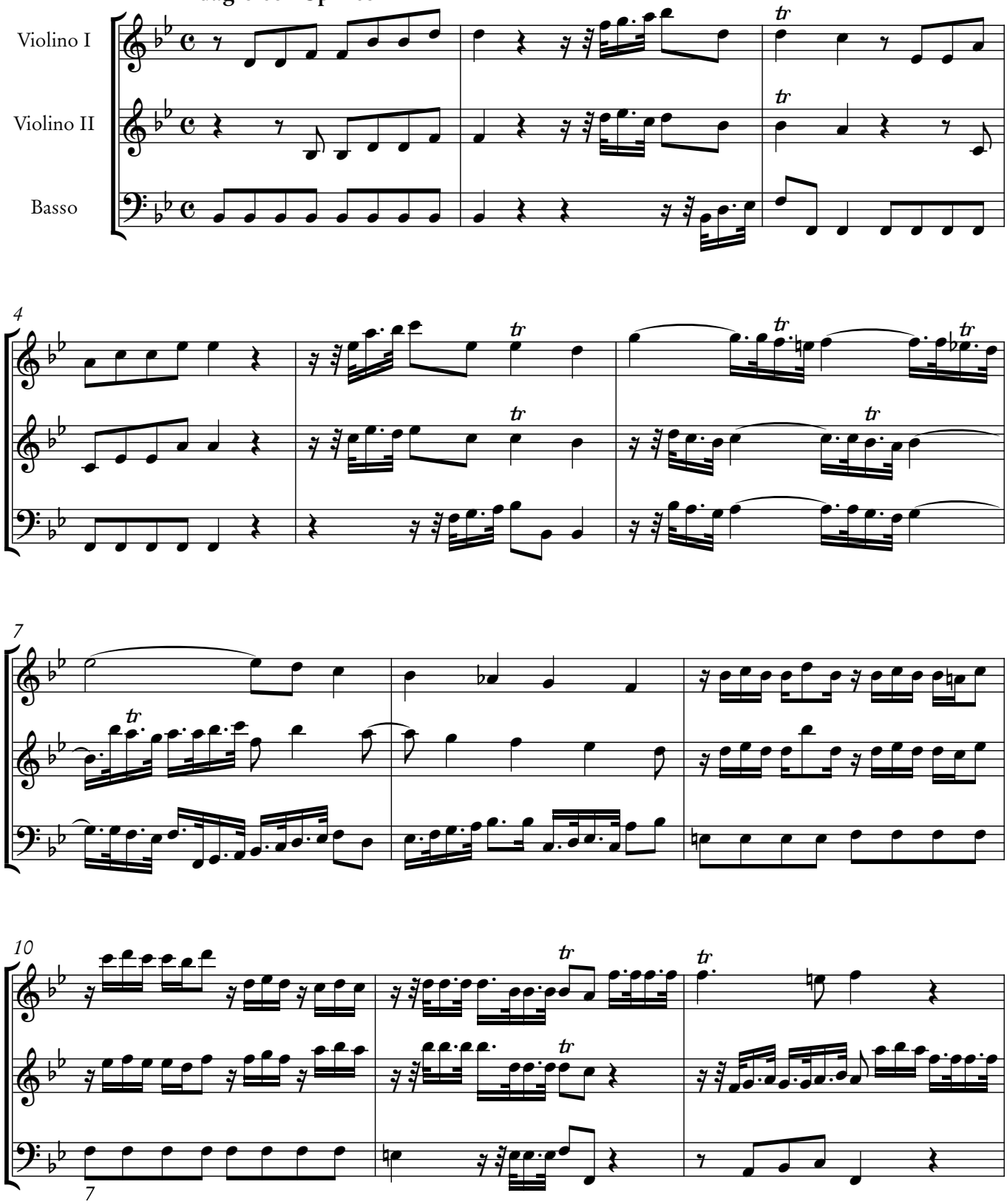

Kritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2021. Public domain. www.levandemusikarv.se

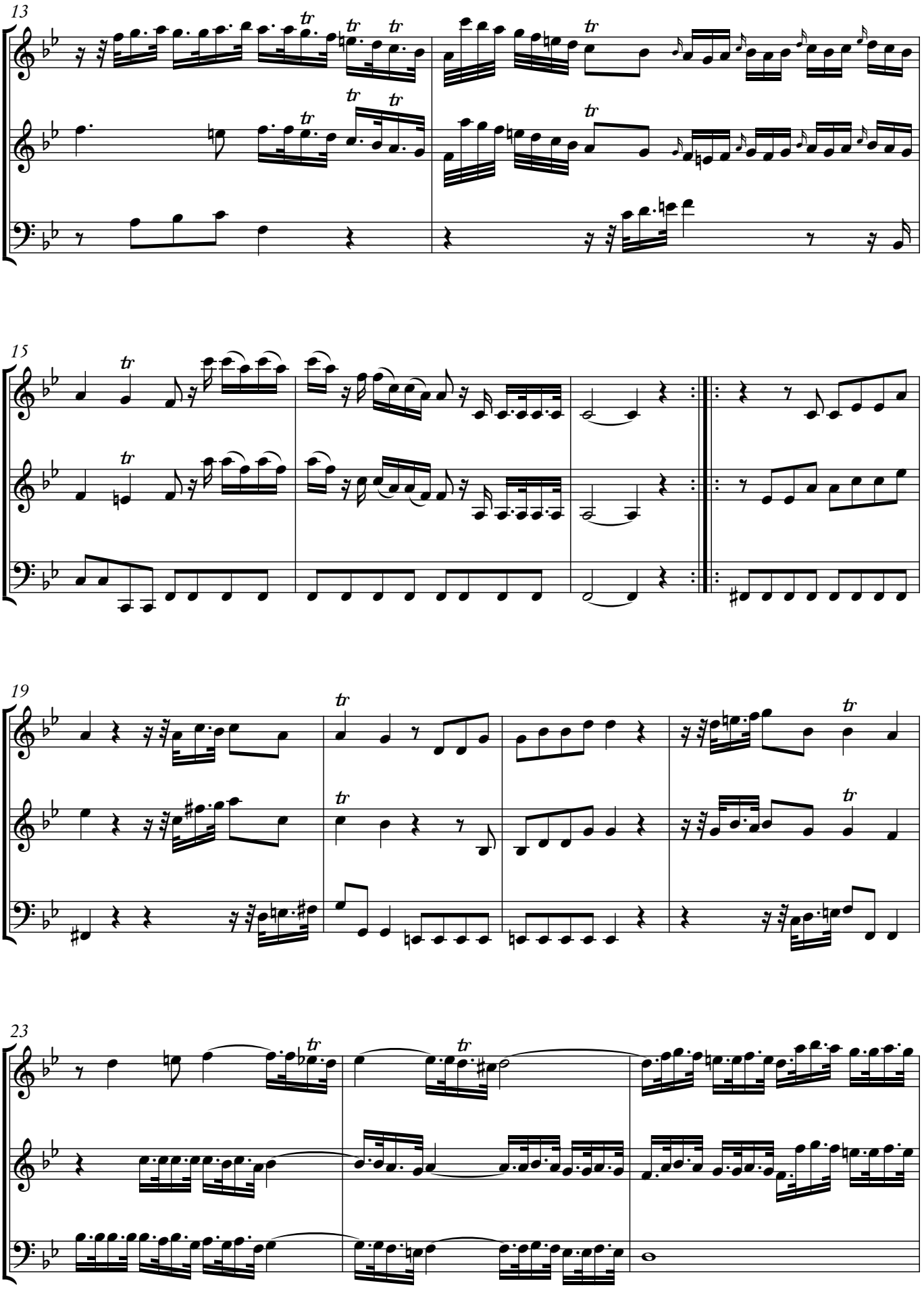
13
15
19
23

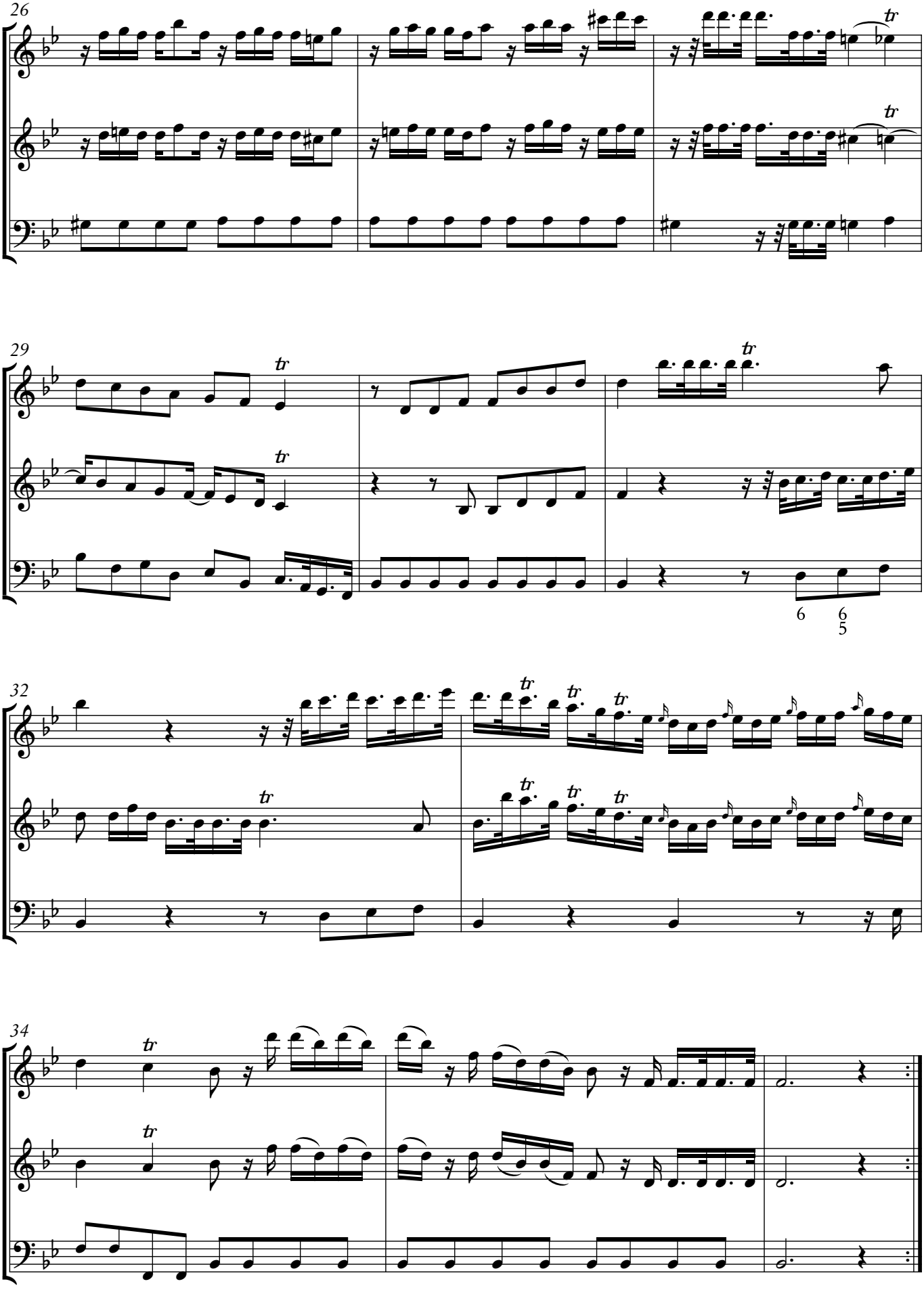
26
29
32
34

2

Allegro

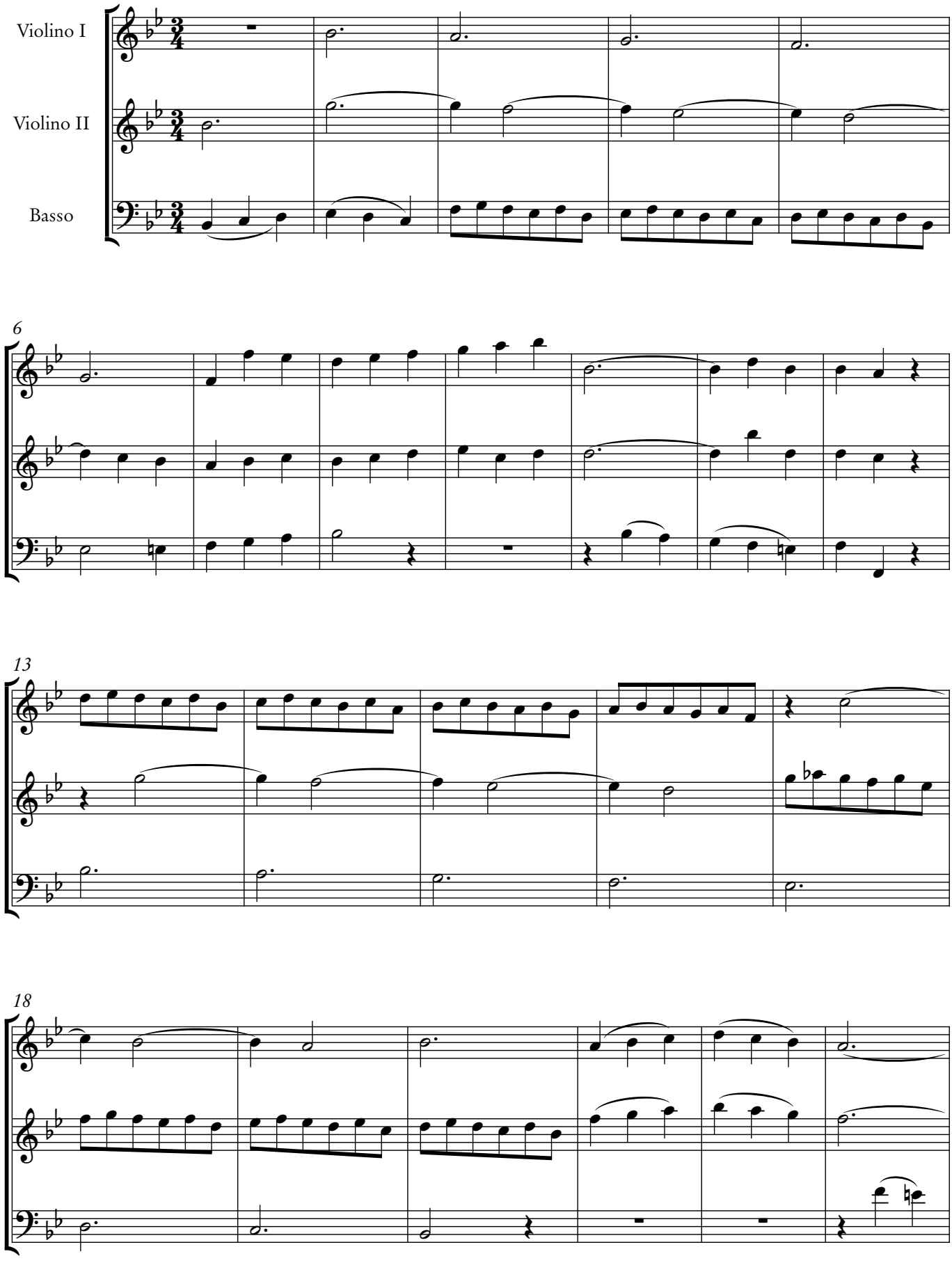

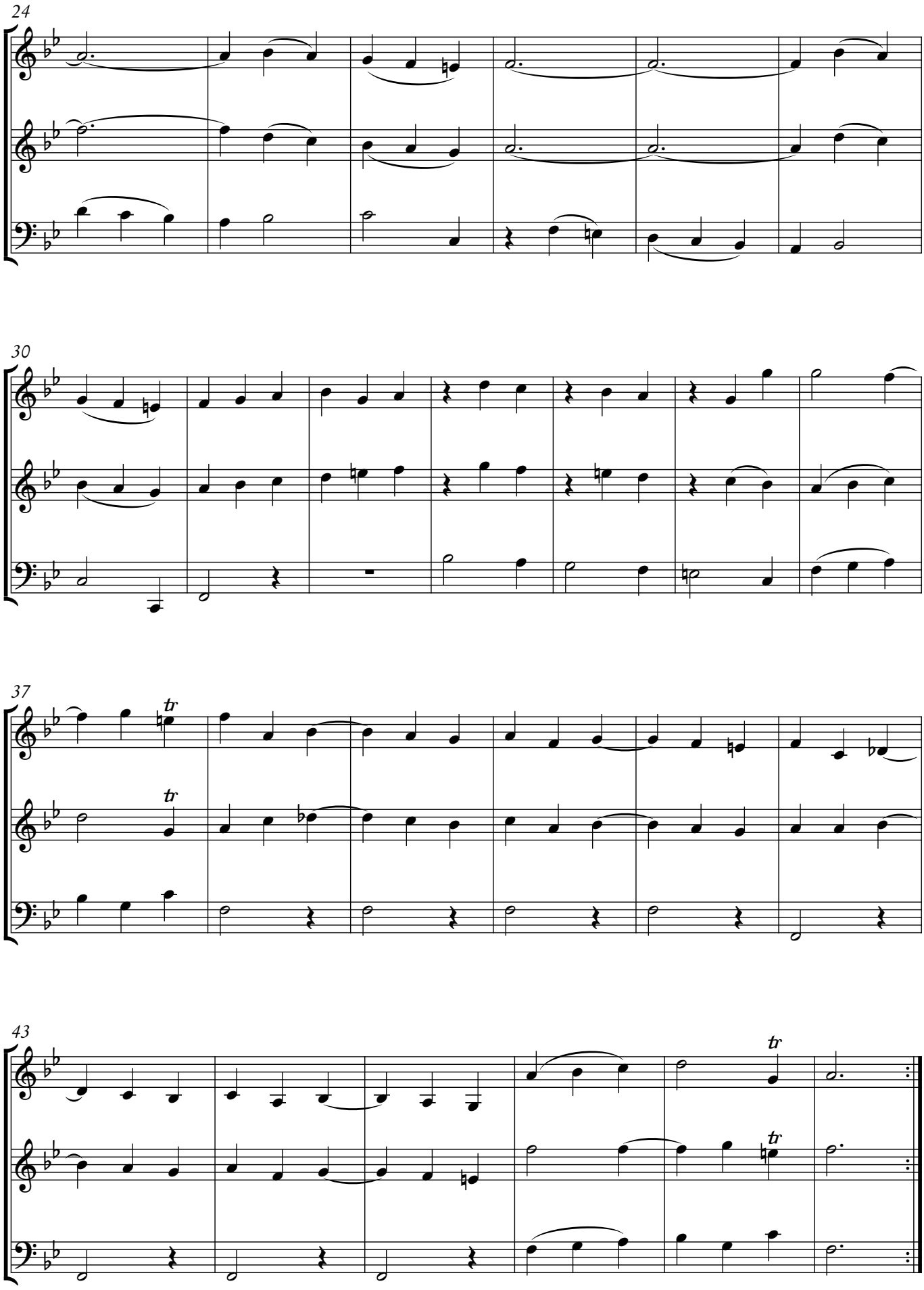
24
30
37
tr
tr
43
tr
tr

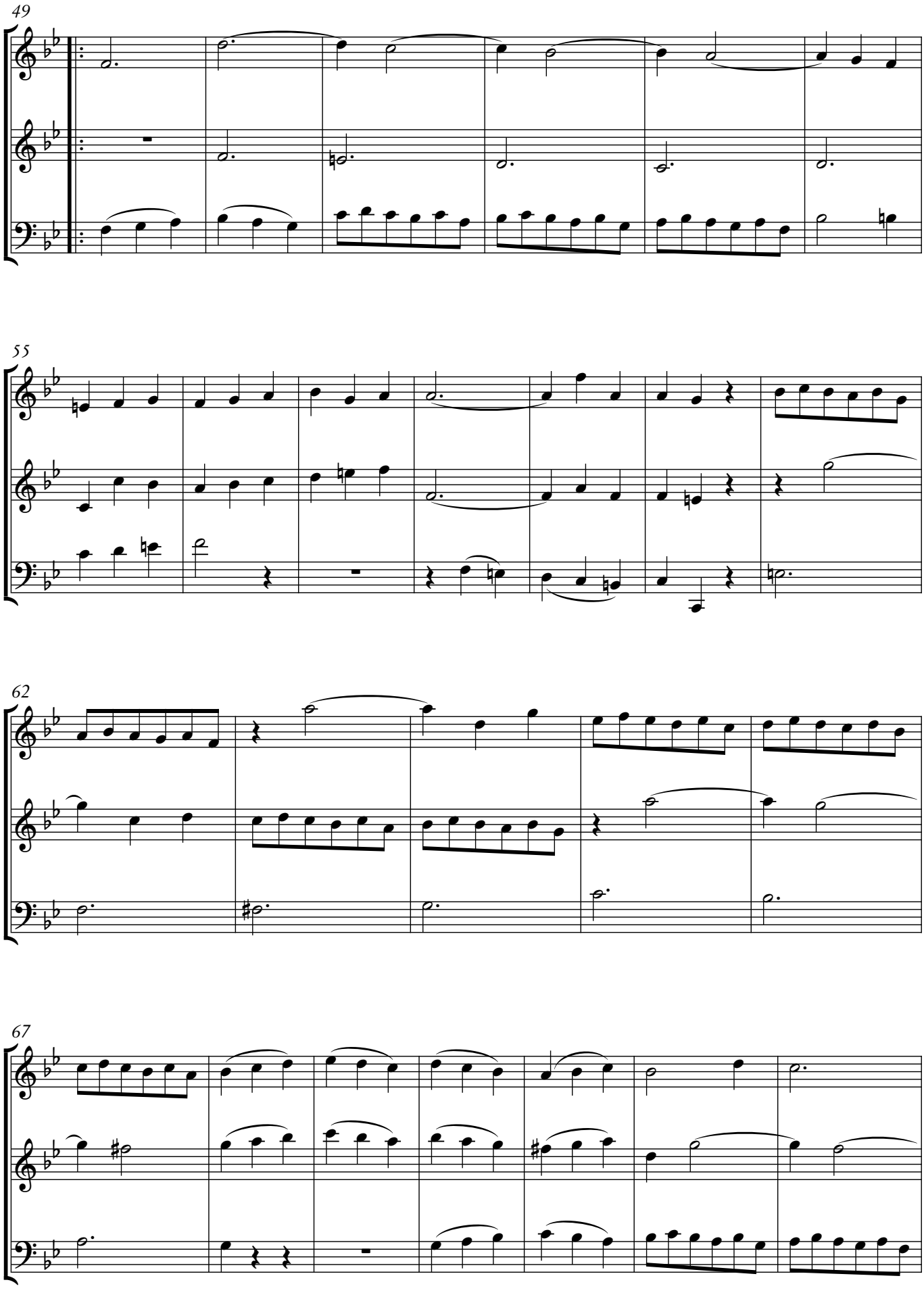
49
55
62
67

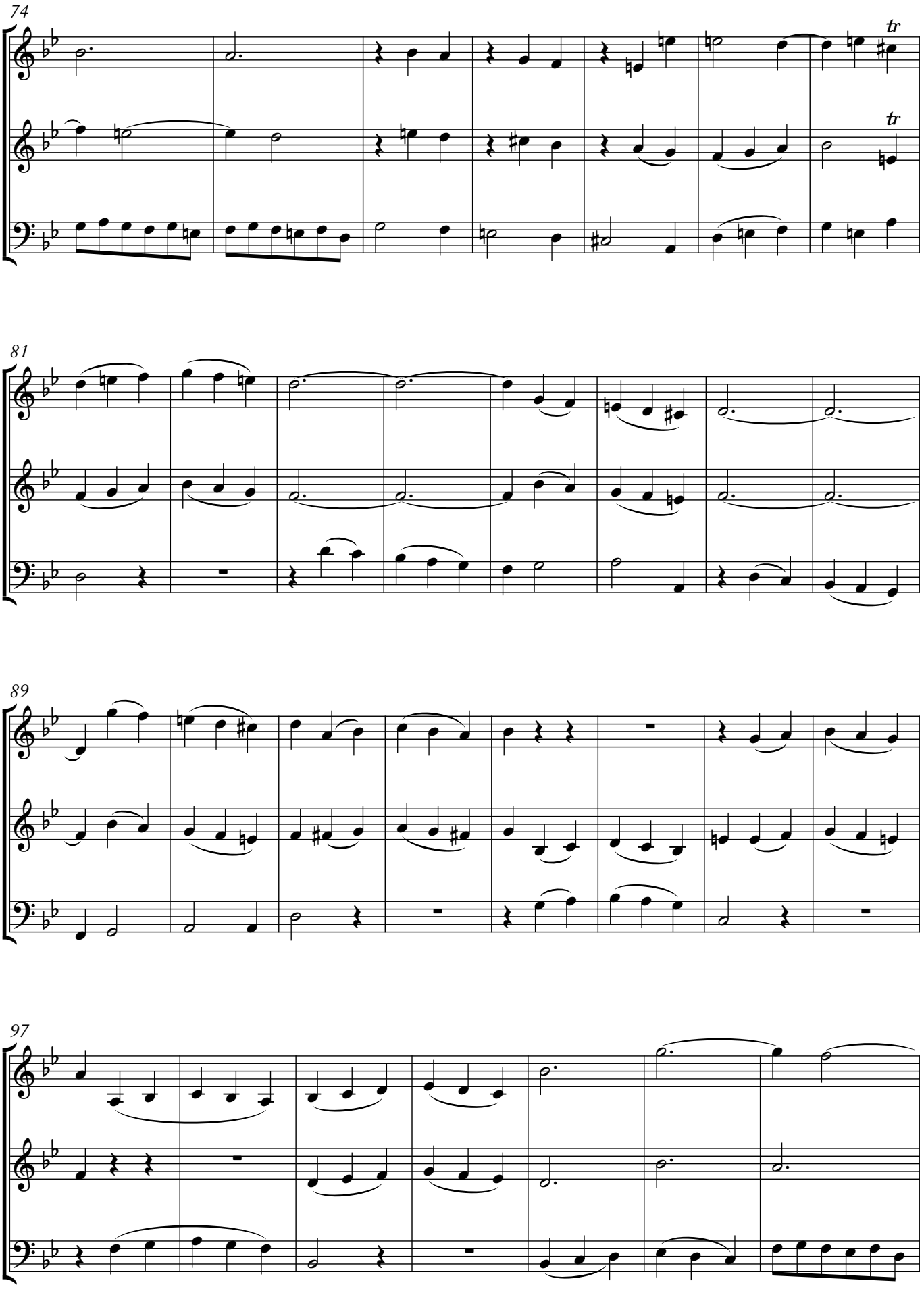
74
tr
tr
81
89
97

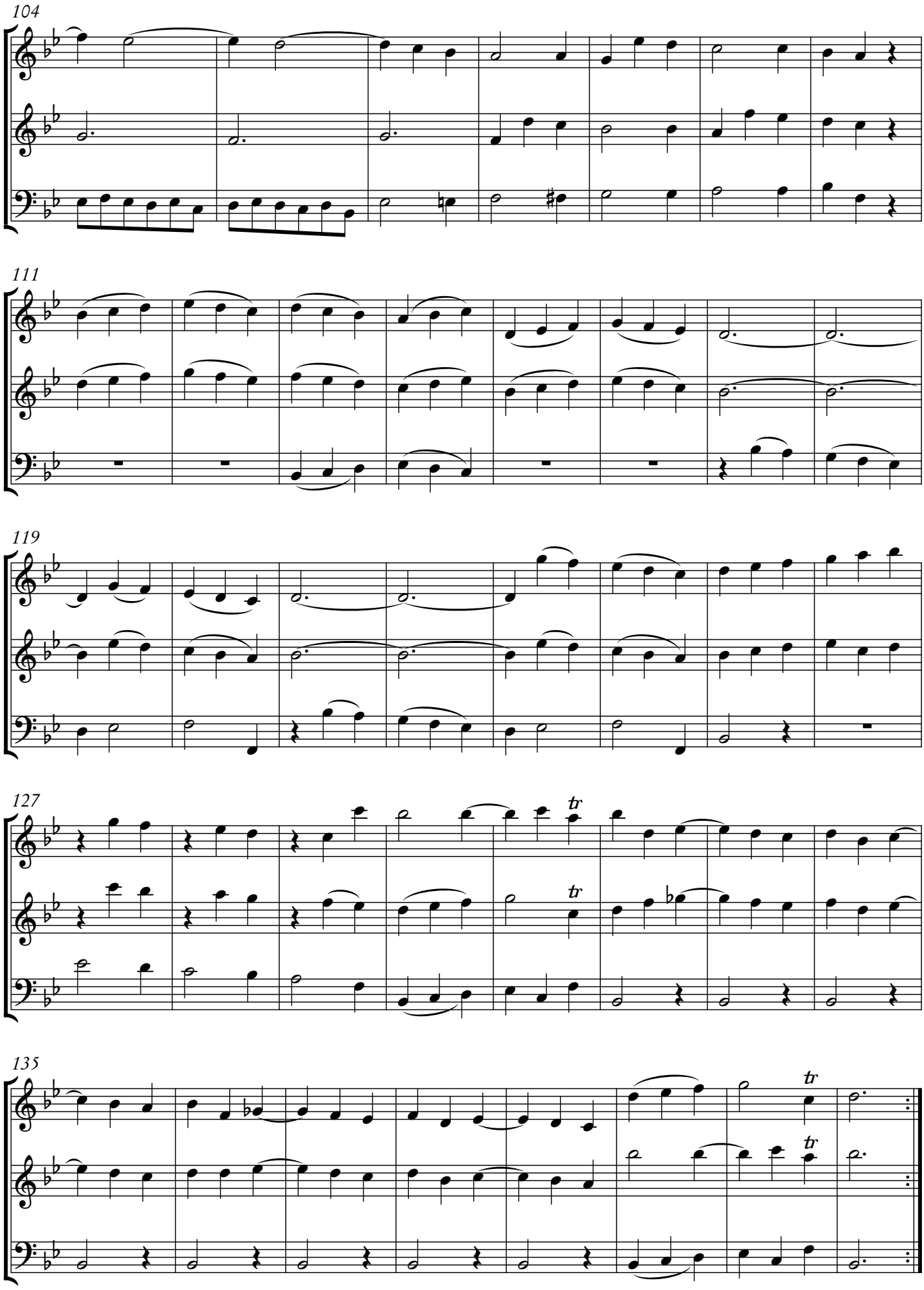
104
111
119
127
135
tr
tr
tr
tr

3

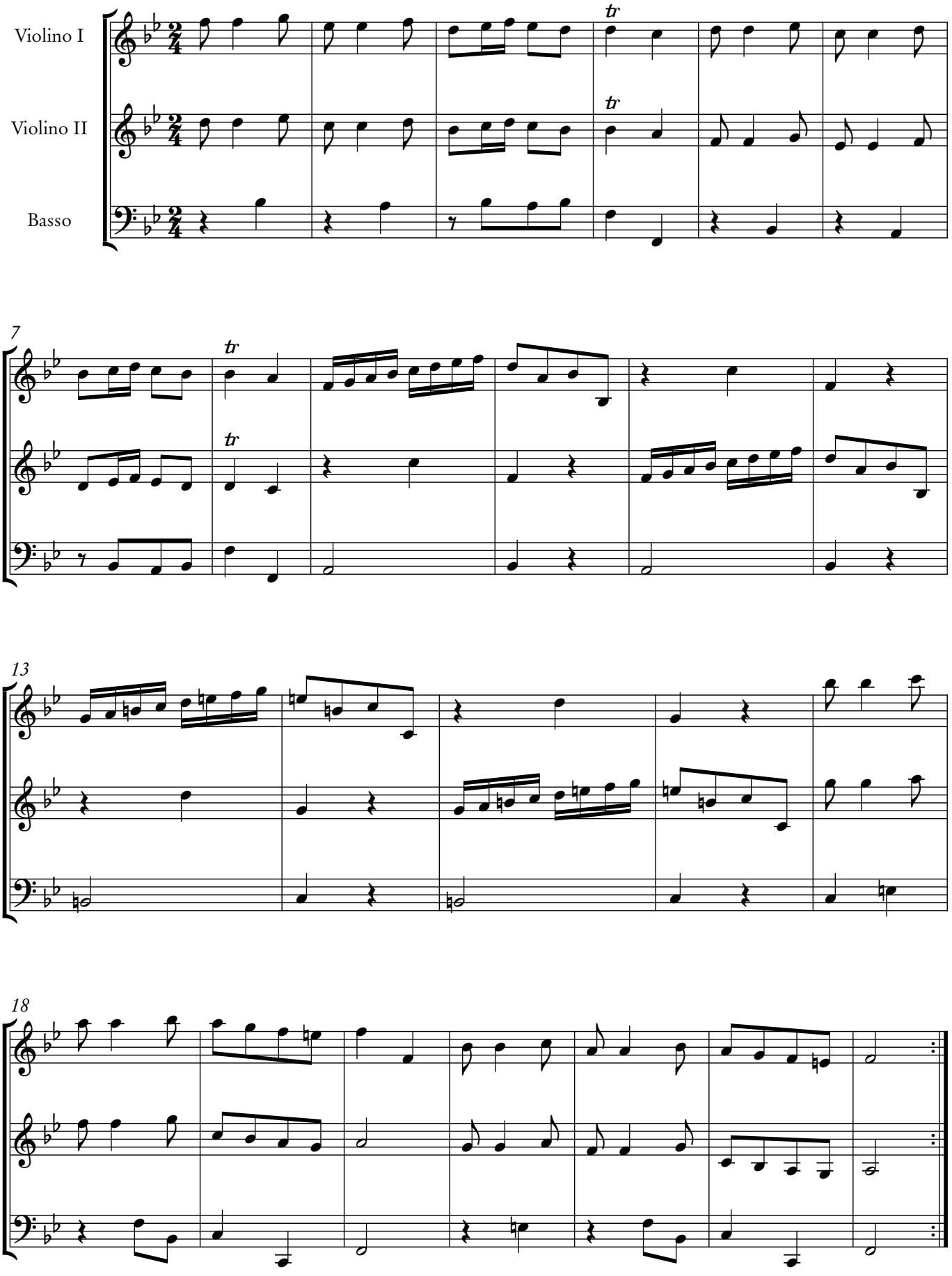

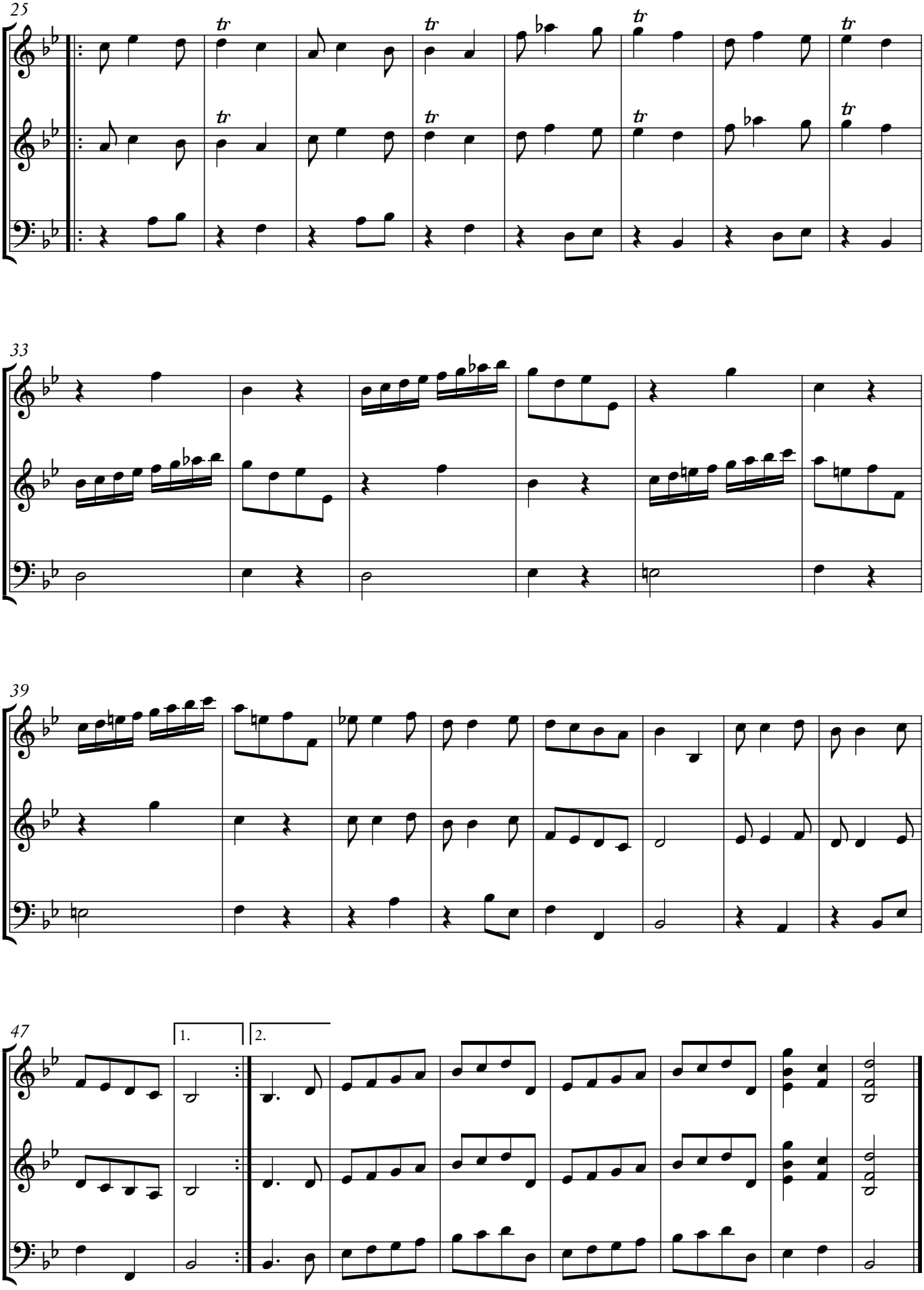
25
33
39
47
1.
2.

Sonata 3

1

Hinrich Philip Johnsen
(1717–1779)

Andante Moderato

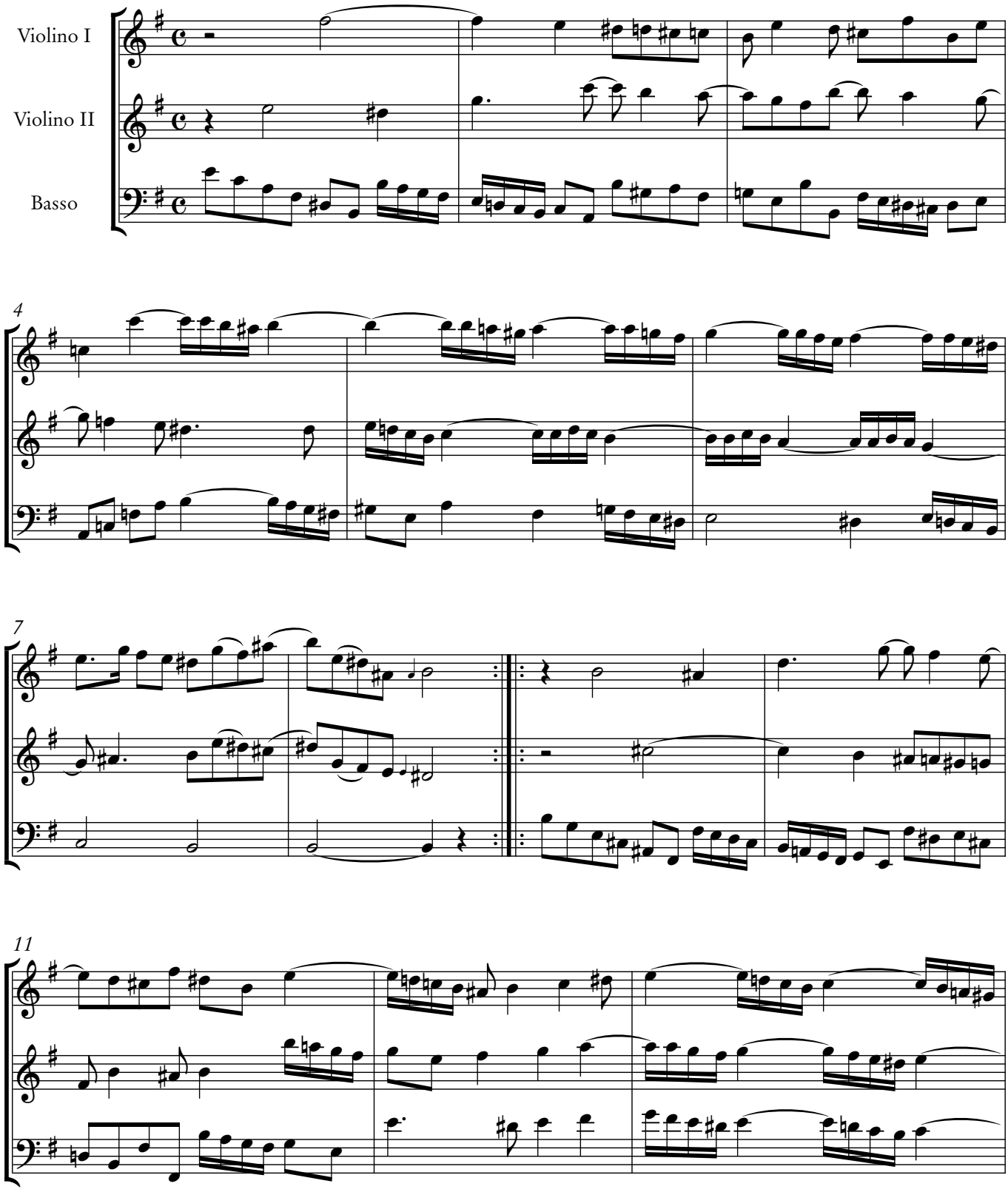

Kritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2021. Public domain. www.levandemusikarv.se

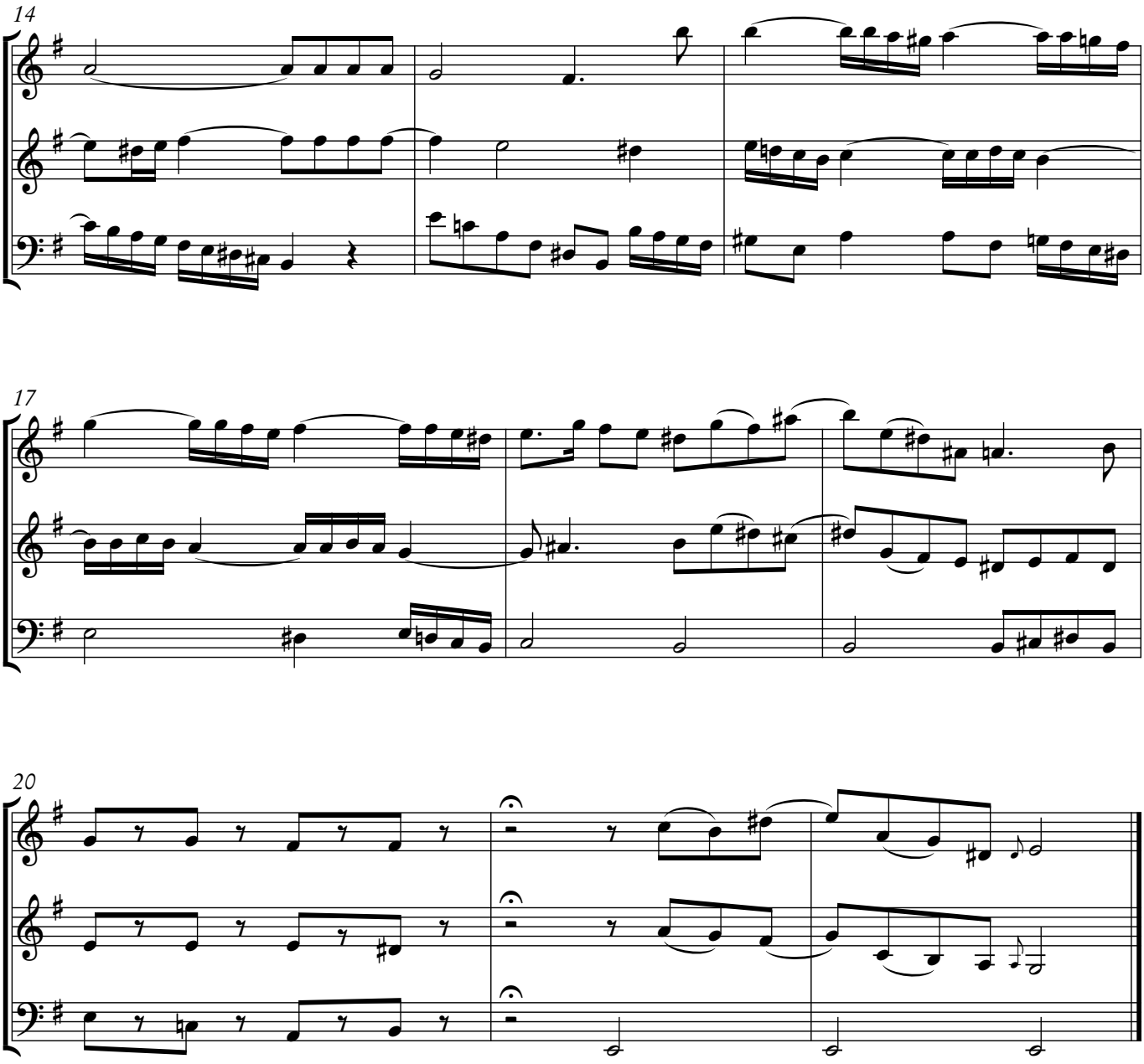

2

Allegro

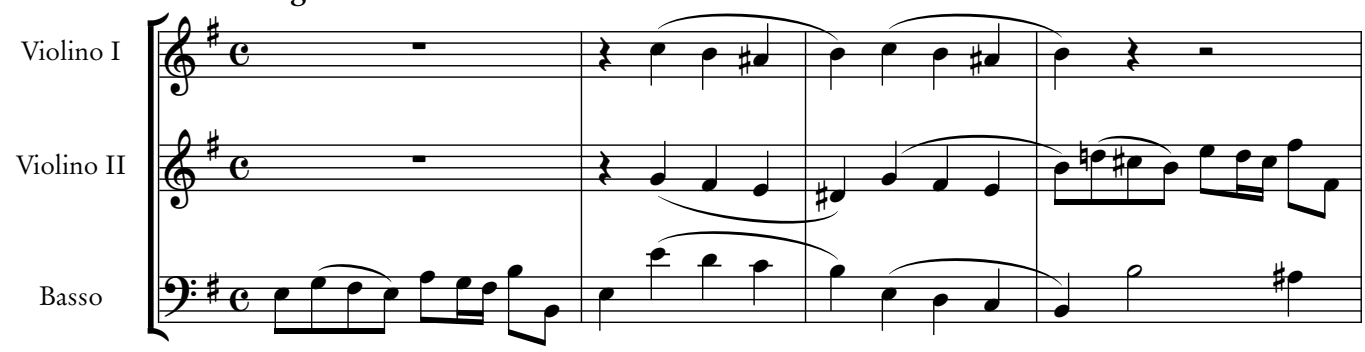

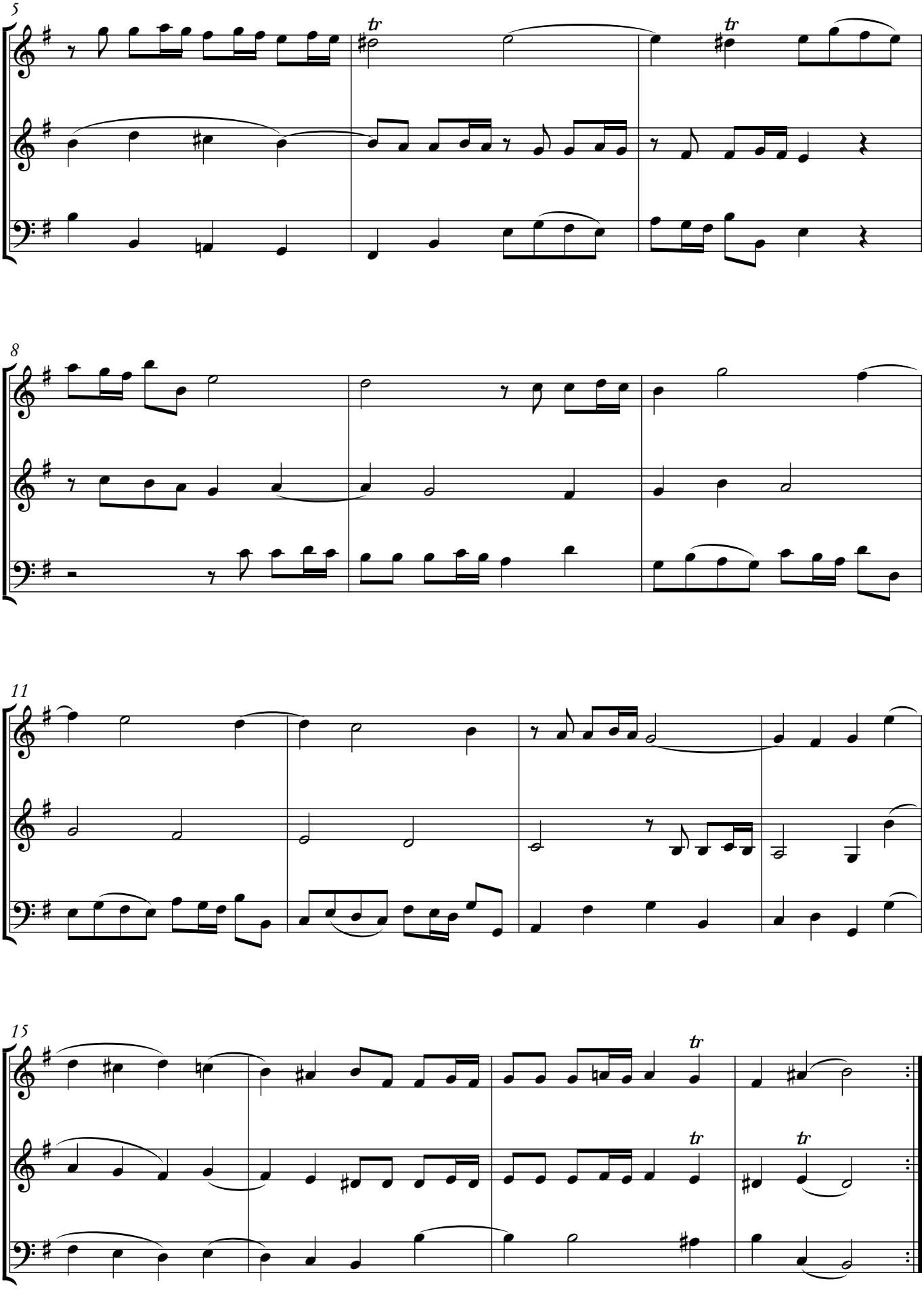
5
tr
tr
8
11
15
tr
tr
tr

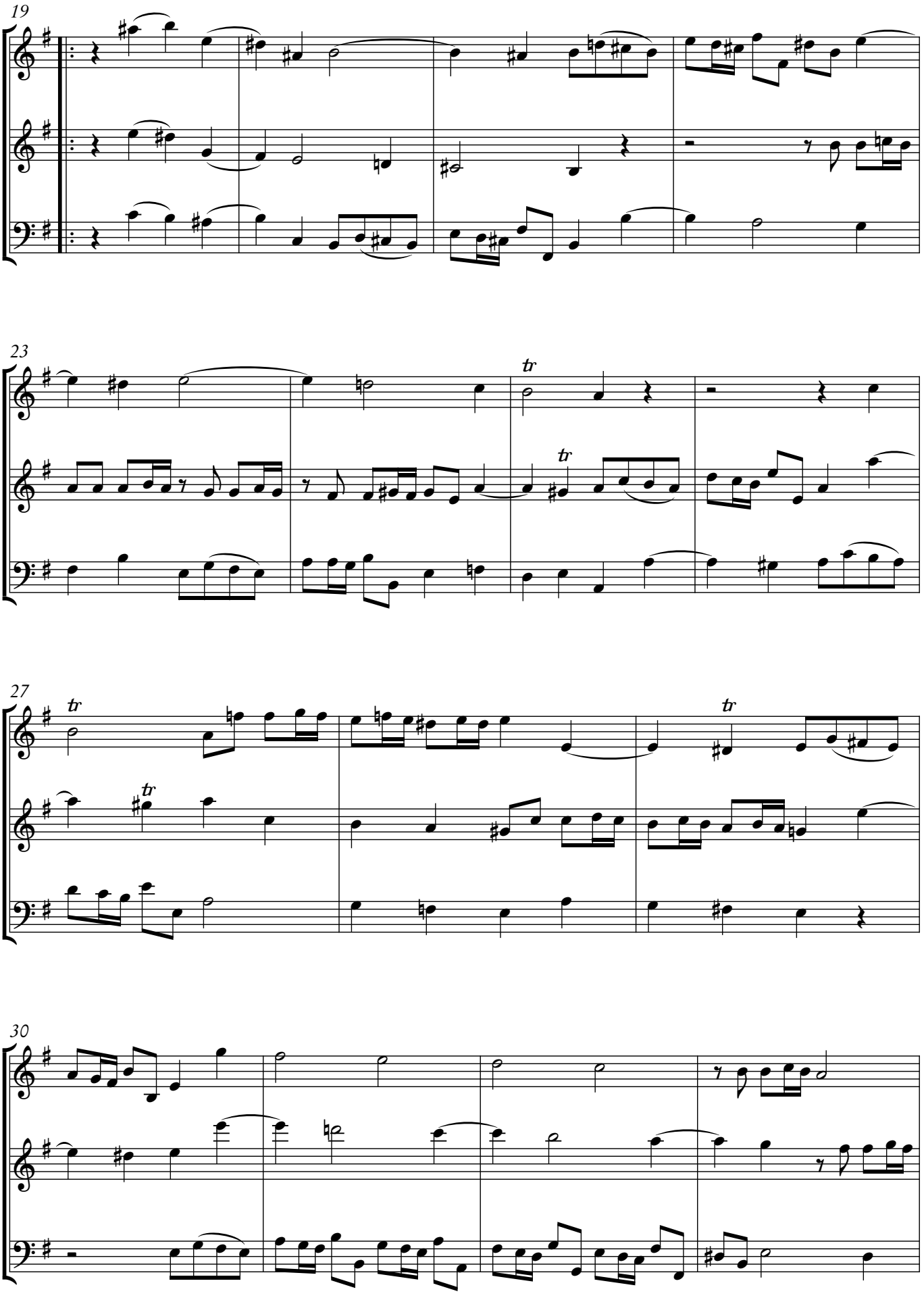
19
23
tr
tr
27
tr
tr
30

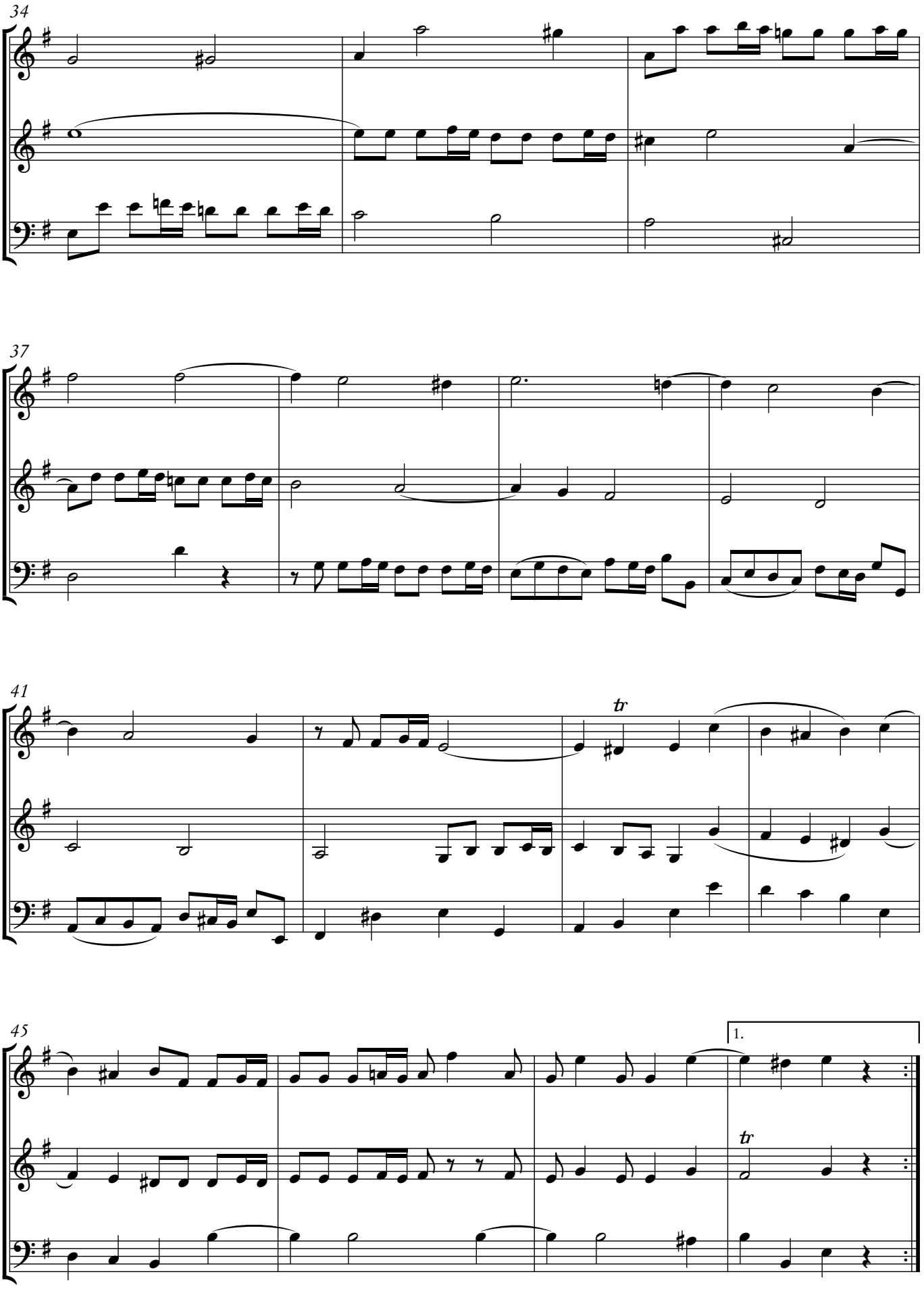
34
37
41
tr
45
1.
tr

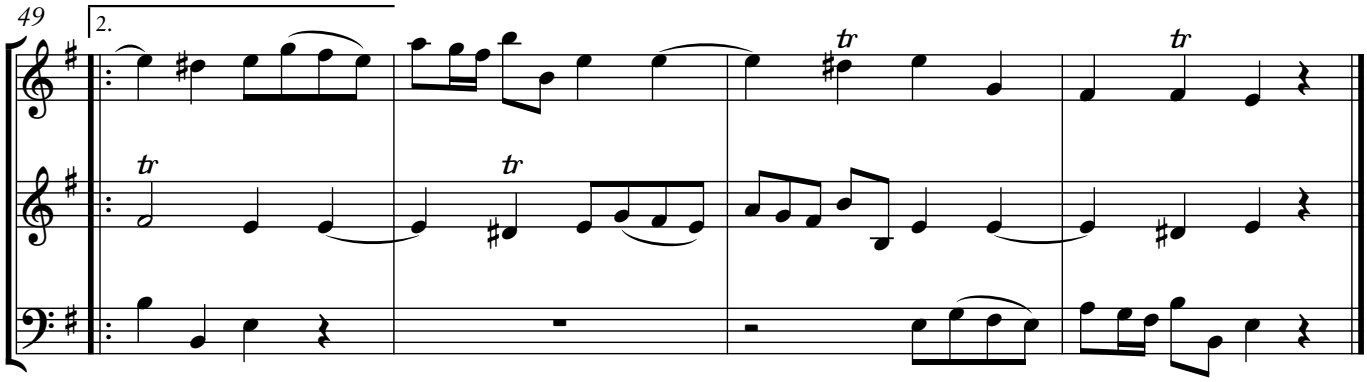

3

Cantabile

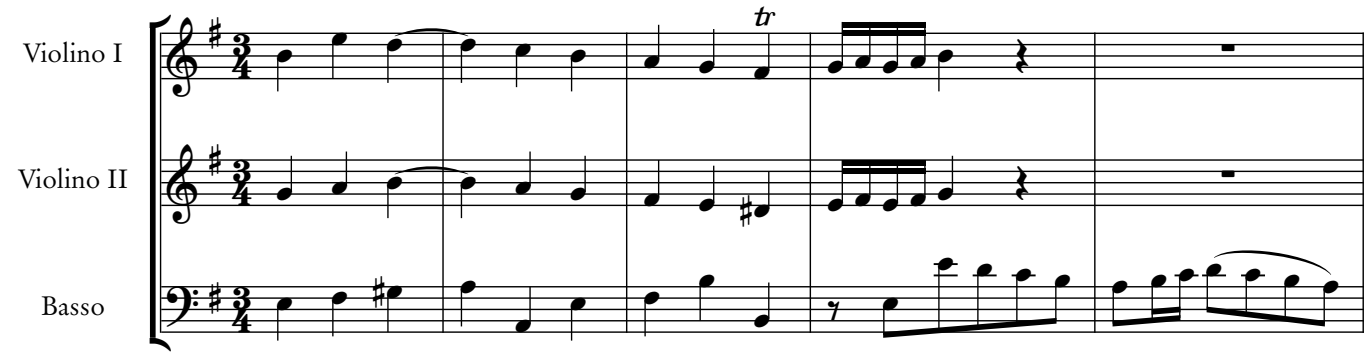

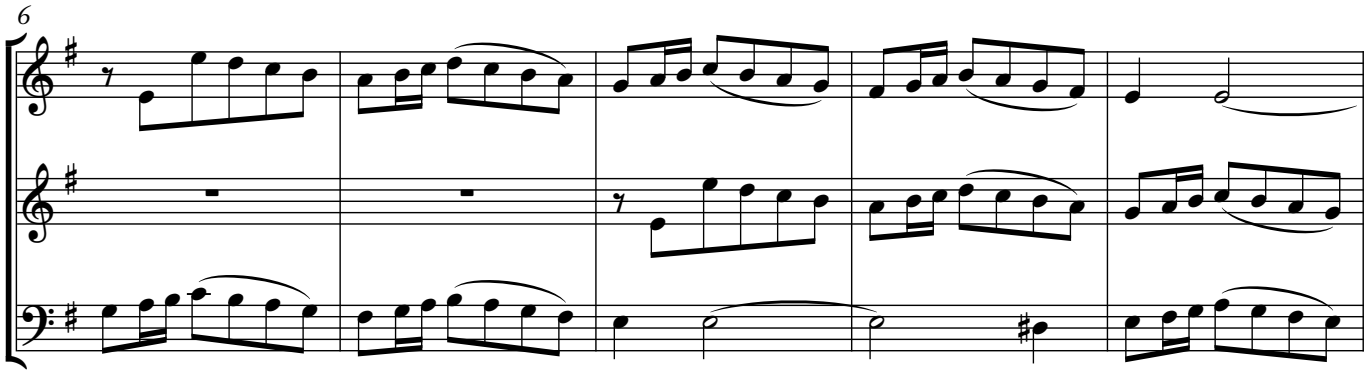

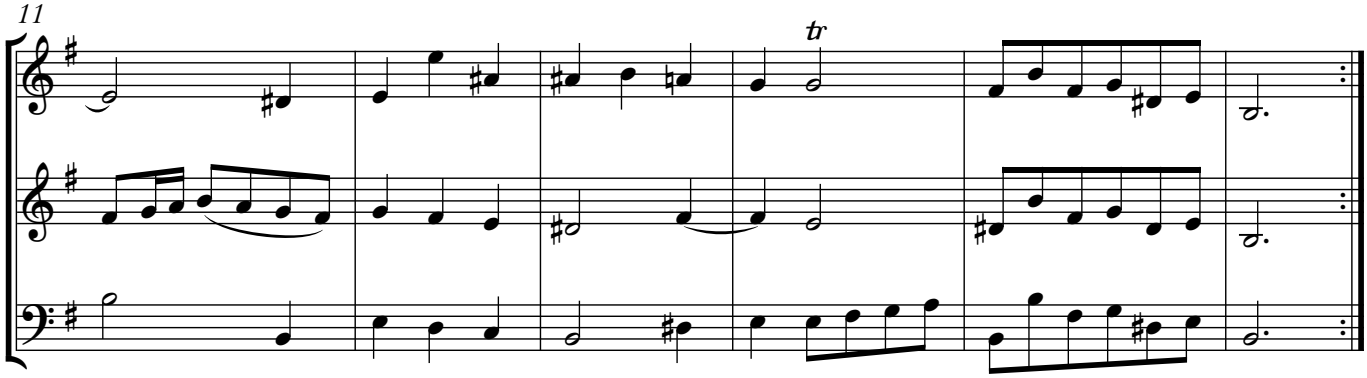

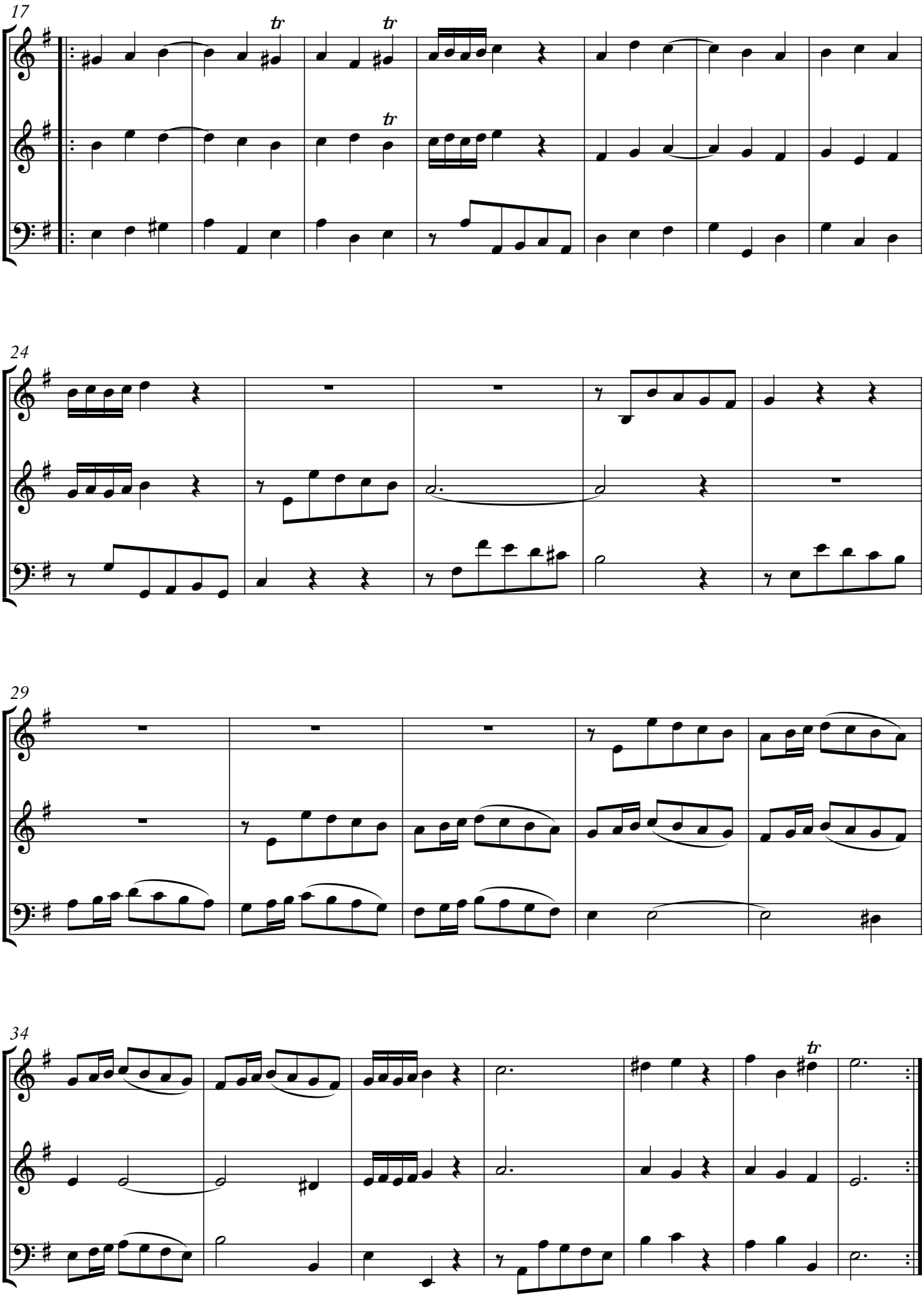
17
24
29
34

Hinrich Philip Johnsen

Hinrich Philip Johnsen var i sin samtid mest känd som musiker och kapellmästare, men komponerade också – en mångsidighet som han delade med många andra musikverksamma. Som kompositör hade han dessutom en bredare roll än senare tiders kolleger. Han skrev visserligen egen musik i stor utsträckning, men bearbetade och arrangerade andras verk när det behövdes.

Om Hinrich (Henrik) Philip Johnsens tidiga år är uppgifterna vaga. Han föddes 1716 eller 1717, troligen i norra delen av nuvarande Tyskland. Han var antagligen anställd som musiker vid hovet i Eutin (Holstein-Gottorp). När Adolf Fredrik valts till tronföljare i Sverige 1743, medföljde Johnsen i dennes hovkapell som kom att bli ett viktigt inslag i Stockholms musikliv. Han blev organist i Klara kyrka 1745 och omtalades som en skicklig improvisatör. Johnsen verkade också som lärare i musikämnen – han utsågs 1753 att undervisa drottning Lovisa Ulrika i cembalo och generalbasspel. Mellan åren 1763–71 var han kapellmästare för den franska teatertrupp som kom till Stockholm 1753.

Hinrich Philip Johnsen tillhörde stiftarna av Kungl. Musikaliska akademien 1771 och var en tid dess arkivarie, men också lärare vid akademiens undervisningsverk. Han avled i Stockholm 1779.

Som tonsättare ägnade sig Johnsen åt ett flertal verktyper. Han skrev musikdramatiska verk (bl.a. operorna *Die verkaufte Braut* från 1742, d.v.s. före flytten till Stockholm, och *Aeglé*), tre sinfonior för orkester, fyra solokonserter (två för cembalo, en för två fagotter samt en för horn), kantater, kammarmusik, verk för klaverinstrument och sånger. Man måste räkna med att merparten av hans kompositioner skrevs till bestämda tillfällen, vilket var tidens praxis, men också låg i Johnsens ansvar som kapellmästare. Johnsen var en lärd tonsättare, utomordentligt kunnig i musikteoretiska ämnen. I stilen vittnar hans verk om övergången mellan senbarockens musik i mer fasta strukturer och tidig klassicism med större utrymme för individuella uttryck.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv

Hinrich Philip Johnsen

In his day, Hinrich Philip Johnsen was mainly known as a musician and conductor, but he also acted as a composer, a form of versatility he shared with many others in the field of music. As a composer, moreover, his role had greater breadth than that of his colleagues in later days – although he wrote his own music to a great extent, he also reworked and arranged the music of others when necessary.

Little is known about Hinrich (Henrik) Philip Johnsen's early years. He was born in 1716 or 1717, probably in the northern part of present-day Germany. He was presumably employed as a musician at the court of Eutin (Holstein-Gottorp). In 1743, when Adolf Fredrik was named successor to the Swedish throne, Johnsen followed as part of his royal court orchestra, which became an important feature of Stockholm's music life. Johnsen became the organist at Klara Church in 1745, and gained a reputation as a skilled improviser. He also worked as a teacher in music subjects; in 1753, he was chosen to teach Queen Lovisa Ulrika harpsichord and figured bass. From 1763 to 1771, he was first conductor for the French theatre troupe that arrived in Stockholm in 1753.

Johnsen was one of the founders of the Royal Swedish Academy of Music in 1771. He acted as its archivist for a while, but also taught at the academy's educational institution. He died in Stockholm in 1779.

As a composer, Johnsen worked in several different genres. He wrote dramatic music (before moving to Stockholm, the 1742 opera *Die verkaufte Braut,* and later *Aeglé*, amongst others), three symphonies for orchestra, four solo concerts (two for harpsichord, one for two bassoons and one for horn), cantatas, chamber music, works for keyboard, and songs. Presumably the majority of his works were written for specific occasions, which was common practice at the time, but also part of his duties as a conductor. He was an erudite composer with exquisite knowledge of music theory. His style reflects the transition from late baroque music in firmer structures to early classicism with greater scope for individual expression.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv. Trans. Martin Thomson.

Kritisk kommentar – Sonata 1

Källmaterialet finns på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (S-Skma) och består av ett partitur i manuskript (**MS**) innehållande tio triosonater för två violiner och bas. På försättsbladet finner vi:

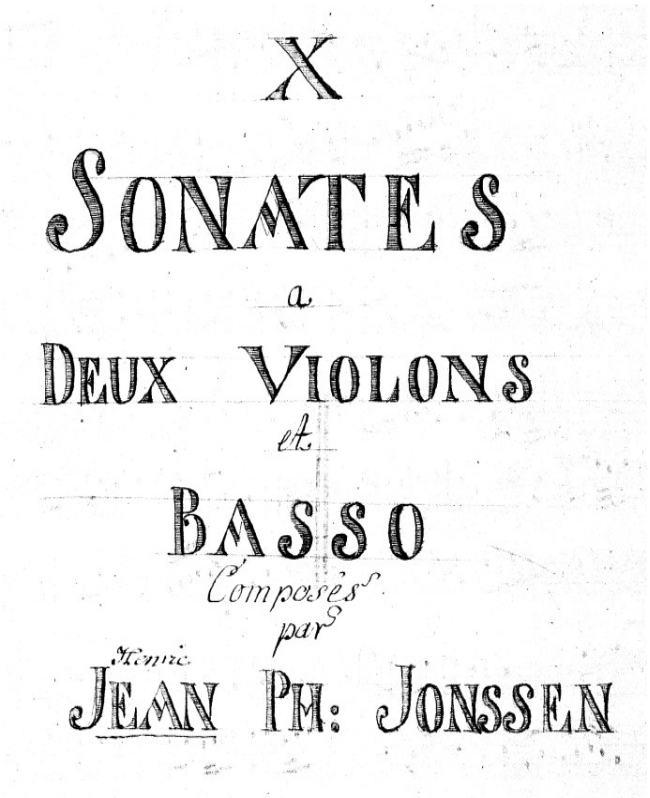
X
SONATES
a
DEUX VIOLONS
et
BASSO
Composées
par
Mons.
JEAN PH: JONSSEN

Titelbladet är på franska, sedan vidtar italienskan.

Första triosonaten har katalognumret NorJ A8/1. Avskriften är lättläst, men har ett stort antal slarvfel. Felen är av den sorten som får en att misstänka att kopisten inte hört inom sig vad han kopierat. Det finns ej någon annan källa att kontrollera misstänkta fel mot, men utgivaren har ändå förhållandevis ofta infört korrigeringar vilka redovisas nedan.

Sats 1 – Andante Moderato

Takt	Stämma	Kommentar
3, 13, 14, 22	Vl. I/II	Båge tillagd enl. Vl. II, t. 2.
5	Vl. II	*tr* framflyttad en 8-del.
5	B.	♭ tillagt för sista tonen.
12	Vl. II	Båge tillagd.

13:3	Vl. II	♮ borttaget.
14:4	Vl. I	♮ borttaget.
15:1	Vl. II	Eftersom MS har ett explicit ♭ för e på tredje slaget, har man här sannolikt glömt ett ♮ på slag 1. Tillägges i utgåvan.
18	Vl. I	*tr* framflyttad en 8-del, jfr. Vl. II t. 6.
19:1	Vl. I	MS har en bläckplump över de två första tonerna. Ettstrukna f och ess överförda från parallellstället i Vl. II, t. 8.
21:2	Vl. I	Ändrat från c3 till b2.
21:3	Vl. II	Ändrat från f1 till fiss1.
23	Vl. II	MS har: 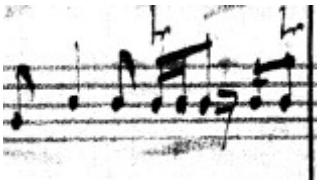 Den felande bindebågen har lagts till, och *tr* har flyttats fram en 8-del till överensstämmelse med Vl. I.

Sats 2 – Allegro

Takt	Stämma	Kommentar
1	Vl. I	Rytmen har tolkats som triol här och framledes.
2, 23	Vl. I/II	Bågar tillagda enl. Vl. I t. 27.
3:1–2	Vl. I	MS har tre 16-delar ist. f. 32-delar. Ändrat enl. Vl. II.
4, 8, 16–17, 28–30, 48–49	Tutti	Bågar tillagda enl. Vl. II, t. 33–34.
5:1–2	Vl. II	MS 32-delar ändrade till 16-delar, samt bågen flyttad från g-a-b-b till b-a enl. mönster från Vl. I, t. 1.
5	B.	Förmodligen har kopisten misstagit f:ets ♮ för ♯ i denna takt. Utgåvan ändrar till f, vilket är mer stilenligt. Man skulle i och för sig kunna tänka sig f♯ hela t. 5 och f i t. 6, men det rimmar inte helt med satsens start.
6	Vl. II	Båge överförd från Vl. I, t. 2.

7:1–2	Vl. II	MS 16-delar ändrade till 32-delar, ♮ tillagt för e.
7	Vl. II	Ornament överförda från Vl. I t. 3.
9:1	Vl. I	c♯2 korrigerat till c2.
9, 11, 18, 20	Vl. I/II	Båge tillagd enl. Vl. II t. 24
10	Vl. I	MS har: Korrigerat enl. modell i exempelvis t. 21.
13	Vl. II	Första tonen ändrad från a1 till b1.
19:1	Vl. II	♭ tillagt.
20	Vl. II	Sista tonen ändrad från c3 till b2.
22	Vl. I	Punkterade 4-delen ändrad från a till b.
23	Vl. I	*tr* flyttad från 3:e till 4:e slaget.
24	B.	Förtydligande förtecken tillagt på sista 8-delen. MS har inget förtecken alls; en annan möjlighet är att kopisten missat ett återställningstecken här.
26	Vl. I	Bågar tillagda enl. tidigare mönster.
28	Vl. II	♮tillagt för sista tonen, jfr. Vl. I t. 29.
30:4	Vl. II	♮ändrat till ♭.
31:1, 32:1	Vl. II	♭ tillagt.
31–32	Vl. II	Bågar tillagda enl. Vl I, t. 26–27.
33:3	Vl. II	b ändrat till g.
36	Vl. II	Bågar överförda från Vl. I
40	Vl. I	Femte och sjätte tonen ändrade från b1-c2 till a1-b1.

Sats 3 – Minuetto

Takt	Stämma	Kommentar
15	Vl. II	Förslag ändrade från 8-delar till 16-delar.

28	Vl. I	♭ ändrat till förslag (som i Vl. II).
33	Vl. II	MS har här kvintparalleller mot basen, vilka kanske inte var avsiktliga. Lösningen från parallellstället i t. 9 presenteras som ossia i utgåvan.

© Andreas Edlund, Levande musikarv

Kritisk kommentar – Sonata 2

Källmaterialet finns på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (S-Skma) och består av ett partitur i manuskript (**MS**) innehållande tio triosonater för två violiner och bas. På försättsbladet finner vi:

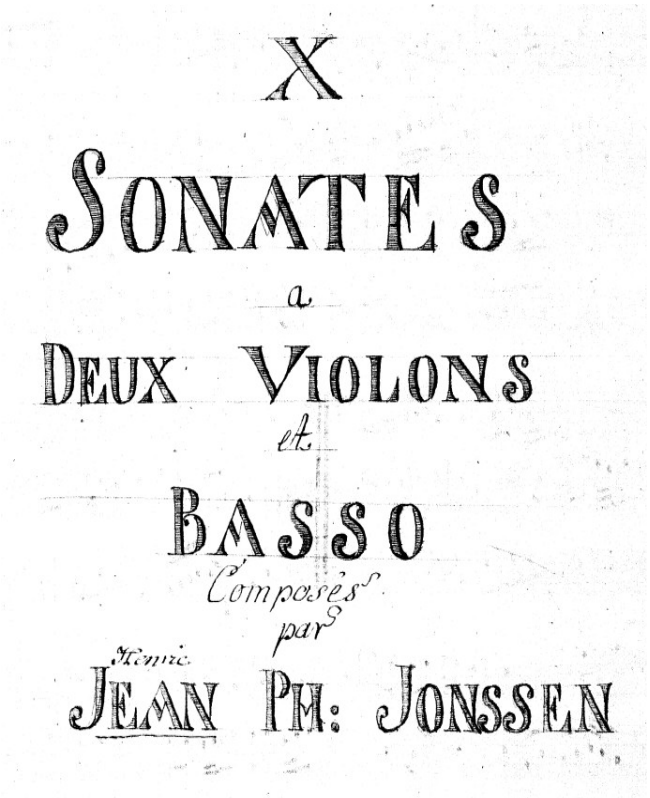
X
SONATES
a
DEUX VIOLONS
et
BASSO
Composées
par
Mons.
JEAN PH: JONSSEN

Andra triosonaten har katalognumret NorJ A8/2. Avskriften är lättläst, men har ett stort antal slarvfel. Felen är av den sorten som får en att misstänka att kopisten inte hört inom sig vad han kopierat. Det finns ej någon annan källa att kontrollera misstänkta fel mot, men utgivaren har ändå förhållandevis ofta infört korrigeringar vilka redovisas nedan.

Sats 1 – Adagio con Spirito

Takt	Stämma	Kommentar
6:4	Vl. II	Bindebåge överförd från B, *tr* flyttad en 8-del åt vänster.
6	Vl. I	Bindebågar tillagda av editören, jfr. t. 23–25.
9:1	Vl. I	Andra tonen ändrad från d2 till c2.
15:2	Vl. II	Återställningstecken tillagt.
33:4	B.	Pauser korrigerade, MS har 16-del + 32-del.

Sats 2 – Allegro

Takt	Stämma	Kommentar
1–2, 21–22, 49–50, 68–71, 81–82, 99–100	Tutti	Bågar överförda från Vc. t. 101–102.
10	Vl. II	Bindebåge överförd från Vl. I.
10–11, 23–30, 35–36, 58–59, 78–79, 84–85, 89–90, 123–124, 129–130,	Tutti	Bågar överförda från Vc. t. 83–84.
15–16, 88–89	VL II	Bindebåge tillagd.
24–25, 44–45	Vl. I	Bindebåge tillagd.
36, 79	Vc.	Båge överförd från Vc., t. 130
37	Vl. I—II	Drill från parallellställe i t. 47.
46, 140	Vl. I, Vc.	Båge överförd från t. 130.
47	Vl. II	Drill från Vl. I., bindebåge tillagd i analogi med t. 37.
61	B.	♮ tillagt.
70–71, 113–114	Vl. I—II	Bågar överförda från t. 68–69. Det är en spegelvändning av motivet, men sammanhanget talar för överföringen.
74	B.	♮ tillagt på sista tonen.
80, 131, xx	Vl. I—II	Drillar överförda från t. 141.
88	B.	Bågen är lite otydlig på slutet, skulle möjligen även kunna tolkas såsom omfattande B-A.
91–96	Tutti	Bågar överförda från Vc. t. 93–94.
97–98	Vl. I	Bågar överförda från Vc. t. 97–98.
120	Vl. I	MS har e♭1-c1-a, vilket förmodligen är fel. Ändras till e♭1-d1-c1 i utgåvan.

Sats 3 – Vivace

Takt	Stämma	Kommentar
3	B.	Sista noten ändrad från a till b.

© Andreas Edlund, Levande musikarv

Kritisk kommentar – Sonata 3

Källmaterialet finns på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (S-Skma) och består av ett partitur i manuskript (**MS**) innehållande tio triosonater för två violiner och bas. På försättsbladet finner vi:

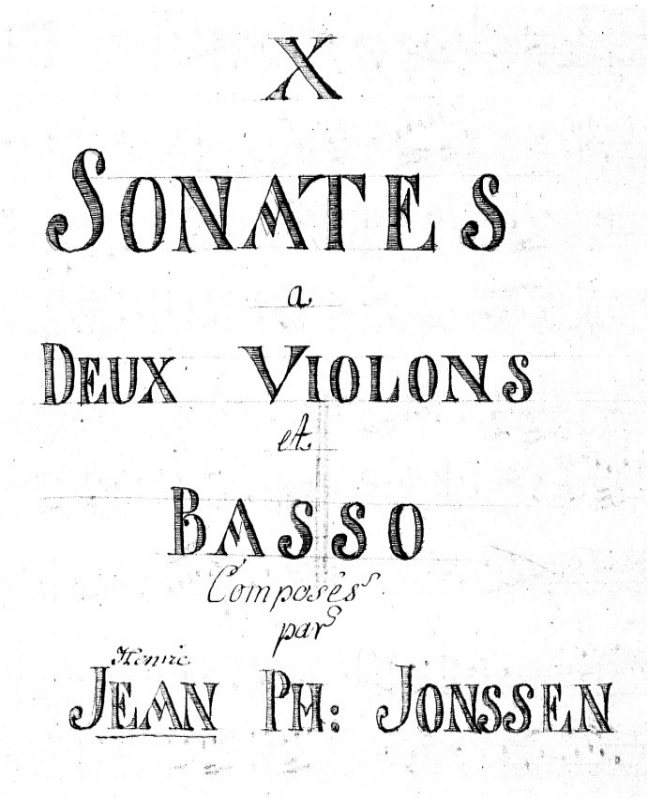

Tredje triosonaten har katalognumret NorJ A8/3. Avskriften är lättläst, men har en del slarvfel. Felen är av den sorten som får en att misstänka att kopisten inte hört inom sig vad han kopierat. Det finns ej någon annan källa att kontrollera misstänkta fel mot, men utgivaren har ändå förhållandevis ofta infört korrigeringar vilka redovisas nedan.

Sats 1 – Andante Moderato

Takt	Stämma	Kommentar
2	Vl. II	Bindebåge tillagd c3—c3.
5:1	Vl. II	♯ ändrat till ♮ i utgåvan.
5:3	B.	Källan felnoterad: 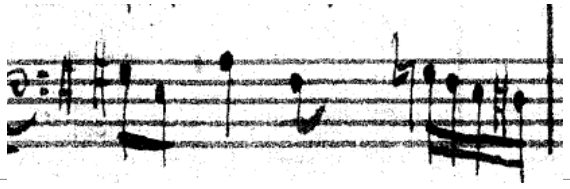

		Den ensamma 8-delen ändras i utgåvan till 4-del. Annan lösning – se t. 16.
6	B.	♯ överfört från parallellstället i t. 17.
6–7	Vl. II	Bindebåge överförd från parallellstället i t. 17–18.
7–8	Vni.	MS har följande bågar: 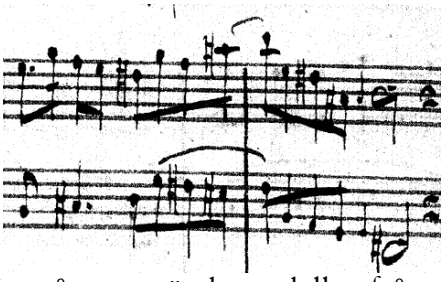 I utgåvan används modellen från t. 21–22, som är fullständigare och mer enhetlig. Samma mönster förs in i parellellstället i t. 18–19.
22	Vl. II	Båge mellan c1 och h överförd från Vl. I.

Sats 2 – Allegro

Takt	Stämma	Kommentar
1, 10–12, 20, 26, 30, 51	Vc.	Båge överförd från parallellställe i t. 6/23.
2–3, 14u—16:1, 19–20:1	Vc.	Båge överförd från Vni.
4, 25, 50	Vl. II	Båge överförd från Vc., t. 6/23
7, 21, 49	Vl. I	Båge överförd från Vc., t. 6/23
15:4–16:1	Vl. II	Båge överförd från Vl. I.
18	Vl. II, Vc.	Båge överförd från Vl. I.
19:4–20:1	Vl. I	Båge överförd från Vl. II.
33:2	Vl. II	MS har ♯ vilket förmodligen är fel. Ändrat till ♮ i utgåvan.
39:4	Vl. I	Här har man sannolikt läst fel på kors- och återställningstecken. Källans diss2 ändrat till d2 i utgåvan.
40–41	Vc.	Båge överförd från motivet i t. 39. Båge finns utplacerad på

		tre ställen i cellostämman – t. 6, 23 över tre toner, samt t. 39 över fyra. Utgåvan har fört in tre som standard, och låter fyra vara kvar som variation i t. 39–41.
44u–45	Vl. II	Bågar överförda från Vl. I.
51	Vl. I	Drill överförd från Vl. II t. 50.

Sats 3 – Cantabile

Takt	Stämma	Kommentar
7–11, 29–35	Tutti	Bågar tillagda enl. mönstret i B. t. 5–6.
32	B.	Bindebåge överförd från parallellstället i t. 8.

© *Andreas Edlund,* Levande musikarv